

MEKTUBAT GELENEĞİ VE EMEKLİ ALBAY HACI İBRAHİM HULUSİ YAHYAGİL

Prof. Dr. Muhammet Beşir AŞAN¹

“Milletler büyük evlatlarıyla nefes alırlar.”

Fazıl Hüsnü Dağlarca

Giriş

Şehirler yetiştirdikleri şahsiyetlerle değer ve anlam kazanırlar. Nitekim kültürümüzde “*şerefü-l mekan bil-mekin*” diye tarihi bir deyim vardır. Yani mekânları, mevkileri, onurlandıran, değerlendiren, orada oturanlardır. Harput beldemiz de tarihi şahsiyetleri ile ünlü bir şehrimizdir. Bu özelliğinin bir kez daha ortaya çıkarılması için yapılan “*Harput'a Değer Katan Şahsiyetler Sempozyumu*”nun düzenlenmesinde emeği geçen herkese teşekkür etmek istiyorum.

Eğitimin en önemli amaçlarından biri de geçmişte yaşamış büyük şahsiyetleri tanımak ve onları model insan olarak algılamaktır. Nitekim bu konuda, Ord. Prof. Dr. Mehmet Fuad Köprülü'nün; “*Geçmişte büyüklerini tanımayan milletler, gelecekte büyük adam yetiştiremezler*” sözü konunun önemini ortaya koymaktadır.

Bu makalede, edebiyat tarihinde önemli bir yazım biçimi olan *Mektubat Geleneği*'nden ve Harput'un son dönemlerinde yetişmiş *Emekli Albay Hacı İbrahim Hulusi Yahyagil*'in hayatı, tarihi şahsiyeti ve Risale-i Nur Külliyyatı içerisinde yer alan Bediüzzaman Said Nursi'nin *Mektubat* isimli eserinin meydana gelmesindeki katkıları üzerinde durmaya çalışacağım. Elazığ'da ‘Hacı Bey’ ve ‘Hulusi Bey’ diye anılan, Emekli Albay Hacı İbrahim Hulusi Yahyagil'in hayatı ile ilgili birçok eser bulunmaktadır. Bir makale çerçevesi ile sınırlı olan bu yazımızda, deryadan katre misali de olsa onun meslek ve meşrebini bildiren, mektuplardan örnek vererek, ifade etmeğe çalışacağım.

1.Mektubat Geleneği

Mektup kelimesi arapça “*ktb*” kökünden yazmak anlamına gelir. Mektup ise yazılmış nesne anlamını ifade eder. Mektubat ise çoğul olarak mektuplar demektir. Tasavvuftaki kavramına gelince; Bu konuda önemli araştırmaları bulunan, araştırmacı Yusuf Turan Günaydın; “Tasavvuf Edebiyatında Mektubat”, isimli çalışmasında; İlk dönemlerden itibaren sufilerin mektup yazmayı irşat ve eğitim faaliyetinin bir parçası olarak gördükleri, soruları cevaplamak, ilim ehli kimselerle görüş alışverişinde bulunmak ve rüyaları yorumlamak gibi amaçlarla kaleme aldıklarını ifade eder. Bu özellikleri ile mektuplar; tarihi, sosyal, askeri,

¹ Fırat Ün., İnsani ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Tarih Bölümü Öğretim Üyesi-Elazığ

siyasi, dini tasavvufî, fıkri felsefî ve edebi konularda dönemlerine ve kişiler arasındaki ilişkileri ortaya koyan önemli kaynaklar olarak nitelendirilir².

İlk ve ünlü sufilerin mektuplarına gelince, tasavvuf tarihi kitaplarına bakıldığında; ilk göze çarpan sufilerden birinin *Hasan-ı Basri* (642-728) olduğu görülür. Hasan-ı Basri'nin bir kitap teşkil edecek kadar çok mektubu kaydedilmemiş ancak ondan bahseden kaynaklarda bazı mektuplarına yer verilmiştir³. Abdurrahman el-Cevzi'nin *Veliler* Serdarı Hasan-ı Basri adıyla Türkçeye çevrilen eserinin yedinci bölümü Hasan-ı Basri'nin halife ve valilere yazışma ve görüşmelerine ayrılmıştır. Bu mektuplar irşad amaçlı mektuplardır. Basri'nin kelami konularda kendisine sorulan sorular dolayısıyla kaleme alındığı görülmektedir⁴.

Tasavvuf erbabı arasında ‘*Seyyidü't-Taife*’ unvanıyla anılan *Cüneydi Bağdadi* (ö.909) de mektupları kitaplaştırılmış ilk sufilerdendir. Süleyman Ateş, *Cüneydi Bağdadi ve Mektupları* adlı çalışmasında Cüneyd'in hayatı, eserleri ve tasavvuf anlayışıyla ilgili geniş bir girişten sonra *Resailü Cüneyd* adıyla Süleymaniye Kütüphanesinde yazma nüshası bulunan ve daha önce Hasan Ali Abdulkadir tarafından İngilizce tercümesiyle birlikte neşredilen mektupları Türkçeye kazandırılmıştır. Ateş, Cüneydi Bağdadi'ye nispet edilen çeşitli tasavvufî eserlerde yer alan görüşlerin gerçekte ona ait olup olmadığının sağlamasını yapmada bu mektupların esas alınması gerektiğini belirtir⁵.

Abdulkadir Geylani(1077-1165/66) de mektupları günümüze ulaşmış sufilerdendir. Geylani'nin *Mektubat*'ı Selçuklular döneminde İran meliklerinden birine gönderilmiş 15 mektupluk bir toplamdır. Bu mektuplar Türkçede daha çok *Mektubat-ı Geylani* / Onun Mektupları adıyla Abdulkadir Akçiçek tarafından yapılmış tercüme sayesinde tanınmıştır. Söz konusu tercüme sırf metin içermektedir. Eser bunun dışında Seyyid Hüseyin Fevzi el-Haseni Paşa (1899-?) tarafından şerhli olarak Osmanlı Türkçesine tercüme edilmiştir. Bu tercüme-şerh ise *İrşad Mektupları* adıyla sadeleştirilerek yayınlanmıştır.

Türkçeye tercüme edilen tasavvuf büyüklerine ait mektuplardan önemli bir tanesi de *Gazali*'ye ait *Mektubat*'tır. Türkçede dört ayrı tercümesi bulunan mektubat'ın ilk tercümesi Osman Şekerci tarafından Devlet Başkanlarına Nasihatlar/Tercüme İzahlar ve Dipnotlar adıyla basılmıştır. Gazali'nin bu eseri başta Nizamülmülk olmak üzere çeşitli devlet erkânına gönderdiği mektuplardan oluşur. Özgün adı *et-Tibrü'l Mesbuk fi Nasihati'l Müluk* tur. Gazali bu

² Yusuf Turan Günaydın; “Tasavvuf Edebiyatında Mektubat”, *HECE Aylık Edebiyat Dergisi*, 2006 Ankara, Yıl 10, S. 114,115,116, s.151-165.

³ Y. T. Günaydın; *Agm*, s.151; Abdulkadir Geylani, *Mektubat-ı Geylani/Onun Mektup-ları*, Çev. Abdulkadir Akçiçek, Bahar Y.,3 b., İstanbul 1983, s. 111.

⁴ Reşat Öngören; “Mektup”, *DİA*, c.29, s.21.

⁵ Y. T. Günaydın; *Agm*, s.152.

mektuplarda sufiyane konulara değinmese de devlet adamlarına yazdığı mektuplarda verdiği öğütler tamamen tasavvufi bir arkaplana sahiptir⁶.

Ünlü Türk Sufilerinin mektuplarına gelince, *Mevlana Celaleddini Rumi*'nin *Mektubat*'ı Anadolu sahası Türk tasavvuf edebiyatının en dikkat çekici tasavvufi mektuplarıdır. Eser Mektuplar adıyla Abdülbaki Gölpınarlı tarafından Farça'dan Türkçeye tercüme edilmiştir. Selçuklu dönemi ünlü sufilerinden Sadreddin-i Konevi'nin Nasreddin-i Tusi ile yazışmaları iki bilginin mektuplarıyla birbirilerine gönderdikleri çeşitli felsefi konulardaki risalelerini de içeren mektup-risale karışımı bir eserdir. Anadolu'da tasavvuf deyince ilk akla gelen isimlerin başında yer alan *Hacı Bayram-ı Veli* ve *Akşemseddin* de sınırlı sayıda mektubu kayda geçirilen iki sufidir⁷.

2. Emekli Albay Hacı İbrahim Hulusi Yahyagil'in Hayatı

Hulusi Bey nezih bir çevrede doğmuş, Osmanlının nezih kurumlarında yetişmiş, bir subay olarak devrinin bütün harplerine katılmış ahlak timsali⁸, bir mücahiddir.

Doğumundan itibaren hayatını şu başlıklar altında ele alabiliriz.

Ailesi; İbrahim Hulusi Yahyagil, 1896 yılında Ramazan'ın birinci günü teravih namazından sonra Elazığ'ın Kesrik köyü, şimdi Kızılay Mahallesi'nde dünyaya gelir. Hulusi Yahyagil'in dedesi, İbrahim Yahyazade asil bir soydandır. Hayırsever biri olan İbrahim Efendi, 1800'lü yıllarda Harput'la Mısır arasında ticaretle meşgul olur. İbrahim Yahyazade Efendi, 1891 yılında hacca gider ve Medine'de vefat eder. Naaşı Cennetü'l-Bâkî'ye defnedilir. Hulusi Bey'in pederi Mehmed Hüsrev Yahyazade, İbrahim Efendi'nin iki oğlundan biridir ve Elazığ'ın eşrafından, orduya dışarıdan katılan alaylı bir zabittir. Kardeşi Mustafa Yahyazade ise Elazığ'ın tüccarlarındandır. Bir de Sıdika Hanım isminde kız kardeşleri vardır. Mehmed Hüsrev Efendi'nin, bölgenin ulema ve meşayihinden meşhur Elazığlı Beyzade Ali Rıza Efendi'ye büyük saygı ve bağlılığı bulunmaktadır. Mehmed Hüsrev Efendi, Elazığ'daki evlerinin büyük salonunda her akşam gelen dostlarıyla dinî sohbetler yapar. Hulusi Bey'in amcası Mustafa Efendi 1931'de Elazığ'da vefat eder. Pederi ise, ikinci Dünya Savaşı sırasında İstanbul-Pendik'te 1943 yılında vefat eder ve Pendik Mezarlığı'na defnedilir. Hulusi Bey'in annesi Nazife Hanım ise, Elazığ'a bağlı Perçenç, yeni ismiyle Akçakiraz köyünden salihat-ı nısvandan bir hanım-efendidir. Nazife Hanım, 1941'de Elazığ'da vefat eder. Hulusi Bey'in ağabeyi Ali Yahyazade, Birinci Dünya Savaşı'na katılır. Kafkas Cephesi'nde kaybolur. Hulusi Bey'in bütün arama çabalarına rağmen bulunamaz⁹.

⁶ Y.T. Günaydın; *Agm*,s.152.

⁷ Y.T. Günaydın; *Agm*,s.153.

⁸ Hüseyin Tobi; *Hacı Bey Risale-i Nur'un Birinci Talebesi İbrahim Hulusi Yahyagil*, İzmir, 2013,s.8.

⁹ İhsan Atasoy; *Nurun Birinci Talebesi Hulusi Yahyagil*, İstanbul 2012,s.26.

Evliliği ve Çocukları; Hulusi Bey'in gençliği savaş meydanlarında geçer. Ancak Çanakkale Savaşı'ndan sonra 1917 yılında amcası Mustafa Bey'in kızı Halise Hanım'la evlenir. Bu izdivaçtan üç erkek ve iki kız çocuğu dünyaya gelir. Bunlar yaş sırasına göre, Naci, Necati, Necmeddin, Naciye ve Nermin'dir. Ortanca oğlu Necati, astsubayken Üstad Bediüzzaman Said Nursi'yi Eskişehir'de ziyaret eden tek oğludur. Naci yüzbaşılıktan ayrılarak Elazığ Devlet Su İşleri'nde memur olarak çalışır. Küçük oğlu Necmeddin ise Elazığ'da saatçilikle meşgul olur. Hulusi Bey'in eşi Halise Hanım 1968, oğlu Necati ise 1974 yılında aileden evvel ahirete göçenlerdir. Naciye isimli kızı ise bir yıl yaşamadan vefat eder. Şu anda kızı Nermin Hanım dışında hepsi Harput sırtlarındaki makberlerinden ebediyet sabahını beklemektedirler¹⁰.

Tahsili; Hulusi Bey, ilk tahsilini Elaziz Çarşı Camii imamı Sarı Hafız'dan alır. Sonra Elaziz Askerî Rüştıyesi'ne kaydolur. İdadi tahsilinin iki senesini Erzincan'da, geri kalan bir senesini İstanbul Çengelköy İdadisi'nde tamamlar. Askerî lisedeyken üç günde bir Kur'an'ı hatmeder. Ardından Harbiye Mektebi'ne kaydolur¹¹.

Askerlik Hayatı; Harbiye'de iken Birinci Dünya Savaşı patlak verir. Hulusi Bey, o dönem emsalleri gibi tahsilini yarıda bırakıp vatanın kurtuluşu için cepheye koşar. Kısa bir süre askerî hazırlık eğitimi gördükten sonra 21 Ekim 1914'te on sekiz yaşında bir teğmen adayı olarak ordudaki yerini alır. İlk birliği olan 3. Kolordu, o zaman Tekirdağ'da bulunmaktadır. Hulusi Bey 3. Kolordu 9. Fırka 25. Piyade Alayıyla Çanakkale'ye sevk edilir.

Çanakkale'de; Hulusi Bey, 25. Alayın çeşitli bölüklerinde görev yaptıktan sonra, 14 Temmuz 1915'te asteğmen olur. 26 Temmuz 1915'te adına "melhame-i kübra" dedikleri Osmanlı'nın ölüm-kalım savaşı olan Çanakkale Savaşı'na katılır. Hulusi Bey, Anafartalar Conk Bayırı Muharebesi'nde 25. Alayın 10. Bölüğüyle savaşın en yoğun çarpışmalarında bulunur. İstanbul'dan getirilen topların cepheye taşınması için düşmanın göremeyeceği ormanlık ve patika yollar seçilir. Atlarla çekilen ağır toplardan biri bataklığa saplanır. Atlar ne kadar hamle yapsalar da bir türlü topu saplandığı yerden kurtaramazlar. Derken Hulusi Bey, devreye girer. Birliğinde bulunan "Destan" isimli atı getirip diğerlerinin yanına bağlar ve bir insanla konuşur gibi atın boynuna sarılır, "Destan, haydi yavrum, bu din işi, iman işi, vatan işi, göreyim seni!" der. Atlar son bir kez dehlenir, kırbaçlanır. Büyük bir hamleyle top saplandığı yerden kurtulur. Ama Destan, yaptığı hamle sonunda cansız yere serilir. Zira takatinin üstünde gösterdiği gücün sonunda hayvancağız çatlayarak ölmüştür¹²!

Hulusi Bey Çanakkale Savaşı sırasında yaralanır. Bu sahne de çok ibretlidir. Conk Bayırında siperdeyken yaralanışını şöyle anlatır: "*Birçok çıkarmalar yapıldı. O zaman harbe giderken pilav yemeye gider gibi hevesle*

¹⁰ İ. Atasoy; *Age*, s.26.

¹¹ İ. Atasoy; *Age*, s.28.

¹² H. Tobî; *Age*, s.28-29; İ. Atasoy; *Age*, s.30.

gitmiştik. 30 Mart 1915'te Seddül-bahr'e gelmiştik. Çanakkale'nin, Anafartalar'ın, Cönk Bayırı'nın dinç fırkasıydık. Süngülü tüfekle 'Allah Allah!' diye gidiyorduk. Anafartalar Muharebesi'nde Cenab-ı Hakk'ın lütfuyla gazi olduk. Son taarruzda bütün subaylar ve erler abdestli olacaktı. Şayet su bulunmazsa teyemmüm edilecekti. 8 Ağustos 1915'te yüzümden, kolumdan, göğsümden yaralandım¹³. Yaralandığım gece Kadir Gecesi'ydi. Karadan, denizden top mermileri patlıyordu. Bir top mermisi önümde patladı. İki el ateş ettim. Yanımdaki asteğmen, 'Silahla bir kaçını temizleyeyim' dedi. Siperdeyken, düşman cephesinden gelen kurşun sol yanağıma isabet etti. Elimi yüzüme attım, baktım kanıyor. Bir kurşun da köprücük kemiğimi ikiye bölerek kalbime doğru bir buçuk santimetre kadar ilerlemiş. Sol koluma da kurşun isabet etmişti. Artık şuurum tam işlemiyordu. Üstümde yepyeni bir paltom vardı. Kandan, üzerinde elle tutulacak bir yer kalmamıştı." Hulusi Bey, cephede bir ara aşırı kan kaybından şuurunu kaybeder. Doktorlar, genelde ağır yaralılarla meşgul olup zaman kaybetmek yerine, kısa tedaviyle cepheye sürebileceklerle uğraşmayı tercih eder. Bu da ölüm-kalım savaşının bir gereği olsa gerek. Bu yüzden Hulusi Bey için, "Bununla uğraşmaya değmez, hayata döndürülmesi zor!" diye ölüler ve ağır yaralılar arasına atılır¹⁴. Hulusi Bey, kendine gelir gelmez, karşısında duran Fransız doktora Fransızca olarak, "Allah'ın izniyle ben ölmeyeceğim!" diye bağırır. Bunun üzerine ölüler arasından alınıp önce Biga'da, daha sonra İstanbul'da tedavi altına alınmak üzere gönderilir. Tedavisi yaklaşık beş ay sürer. Ocak 1916'da tekrar cephedeki birliğine döndüğünde üç gün sonra zafer ilan edilir. Düşmanlar büyük bir hezimet içinde Çanakkale'yi terk ederler. "Çanakkale bir salhane-i kebirdir. O hiçbir şeye benzemez. Bölük, tabur savaşa girdiği gün eriyordu. Öyle bir salhaneydi orası. Mezbuhanе muharebe ediyorduk. Asrın her türlü ihtiyaçları temin edilmiş ordularına karşı, âdetâ iman kuvvetiyle et ve kemikten bir set oluşturmuştuk. 12-13-14 Nisan ikindi vaktine kadar, Seddülbahır'de düşmanın o amansız saldırısına karşı, ah bir tek atacak topumuz olsa diyorduk. Ama yoktu, hasret kalmıştık. İşte böyle perişanîyet ve mahrumîyet karşısında bu millet en güzide evladını Çanakkale Muharebesi'nde kaybetmiştir.

Çanakkale'de, bu millet, en değerli unsurunu kaybetmiştir. Düşüne-biliyor musunuz, 25. Alay 3000 mevcuduyla savaşa girdi, bir günde ölü ve yaralı sayısı alayın nüfusu kadar, 3000 kişi!. Savaşın sonlarına doğru, askerler arasında gökte bir nur görüldüğü haberi yayılır. Şahsına ait harikulade halleri anlatmayan Hulusi Bey'e de bu husus sorulur: "Evet, ben o nuru gece rüyamda gördüm. Ertesi gün gördüğümü arkadaşlara anlattığımda 'Biz de gördük' dediler. O nurda, "İnna fetahna leke fethen mübina" ayet-i kerimesi yazılıydı der¹⁵.

¹³ http://www.sorularlarisale.com/makale/11101/haci_ibrahim_hulusi_yahyagil.html.

¹⁴ İ. Atasoy; Age, s.30-31; Ahmet Özer; Nurların Birinci Talebesi Hulusi Yahyagil, İzmir 2008, s. 40

¹⁵ İ. Atasoy; Age, s.32-33.

Savaş sonrası Hulusi Bey, bağlı bulunduğu birlikle beraber Çanakkale'den ayrılıp Kırklareli bölgesine intikal eder. Tarih, 14 Ocak 1916. Nisan ayına kadar Kırklareli'nde kaldıktan sonra, birlikleri Kafkas Cephesi'ne intikal emri alır. Mayıs sonlarında Karadeniz bölgesinde sıra ile taarruz muhârebelerinde ve müteâkiben Erzincan garbına kadar ric'at muhârebelerinde bulunur. 1917'de Rusya'da Bolşeviklik çıktı. Zımnî bir mütareke hüküm sürüyordu. Ruslar çekiliyordu. Rusları sahile kadar kovaladık. Ruslar bizi Bayburt'ta sardı. Çanakkale'nin, Anafartalar'ın, Çonk Bayırı'nın dinç fırkası idik. Süngülü tüfek ile 'Allah- Allah'diye gidiyorduk'¹⁶.

Destansı bir hayat yaşayan Hulusi Bey, Çanakkale savaşında üç yerinden yaralanıp da şehit olmayışını şöyle dile getirirdi: *'Mevla bize şehitliği nasip etmedi, gazi olduk. Ama Risale-i Nur'a talebe olduk. O'na ne kadar şükretsek azdır'*¹⁷, demektedir.

Eylül 1916'da Kafkas Teşkilâtı kurulur. 9. Kafkas Alayı, 26. Tabur, 5. Kafkas Hücum Taburu, 9. Makineli Tüfek Bölüklerinde ve bu Bölük'le 1916 sonunda ileri harekâta Ermeni ve Bolşeviklerle yapılan muhârebelere iştirâk ederek, Gence ve Bakü'nün zaptı için yapılan muhârebe ve Karabağ'ın temizlenmesi harekâtında bulunur. Hiçbir mağlûbiyet acısı görmeden mütareke üzerine, evvelâ Batum'a, bilâhare Trabzon'a gelir. Trabzon'da 25. Tabur'un Makineli Bölüğü'nü alıp bu kıt'a ile Niksar, Erbaa, Tokat ve Sivas'a intikal eder ve izinli olarak memleketi Elazîz'e gelir. 15. Alay'ın 3. Tabur, 10. Bölüğüyle beraber İstiklâl Harbi'nin Antep, Urfa ve Sakarya muhârebelerine iştirâk eder. Mulâzım-ı evvel (teğmen) olur. 15. Fırka, 6. Alay, 4. ve 8. Bölük Komutanlıkları'nda bulunur. 1922 Ağustos'ta 45. Alay, 8. Bölüğü'ne iştirâk eder. 21 Ağustos 1922'de Yüzbaşı olur. Teşrîn-i Sâni 1923'de Elazîz'deki 15. Alay, 4. Bölüğü'ne, bilâhare 8. Bölüğü'ne ta'yîn edilir. Kurtuluş savaşı bitince 1925-1927 yılları arasında yarım kalan tahsilini tamamlamak üzere tekrar Harbiye'ye kaydolar. Ocak 1927'de yüzbaşı rütbesiyle ordudaki yerini alır. Doğuda meydana gelen bir takım karışıklıklar sebebiyle Midyat'ta eşkiya takibine gönderilir.

1927 Eylül'ünde garbe mübâdele olur. Manisa'daki 16. Fırka 44. Alay, 1. Tabur'unda iken, 16 Kânûn-i Sâni 1928'de Eğirdir Dağ Ta'lîmgâh Muallimliği'ne nakledilir. 6 Teşrîn-i Evvel 1930'da harcırâhsız olarak Elazîz'deki 17. Fırka 25. Alay, 6. Bölüğü'ne nakledilir. 1940 Elazîz Dîvân-ı Harb A'zâlığı'na, 1340-1341'de 17. Fırka, 3. Şu'be Müdürlüğü, 1930-1931-1932-1933-1934'de yine aynı Tümen, 3. Tümen Müdürlüğü, 1934'de 17. Tümen Erât Askerî Muhâkeme'si Başkanlığı görevlerinde bulunur. 1933 senesi Binbaşı olarak 17. Tümen Elazığ Askerlik Dâire Mülhaklığı'nda, 1936 Teşrîn-i Evvel ayında 17. Tümen, 63. Alay, 3. Tabur Komutanlığı'nda, 1938 Mayıs'ında

¹⁶ İ. Atasoy; *Age*, s.34; A. Özer, *Age*, s.40; http://www.sorularlarisale.com/makale/11101/haci_ibrahim_hulusi_yahyagil.html.

¹⁷ H. Tobî; *Age*, s.8.

Sivas'da 3. Ordu, Komando Kursunda ve bu arada 1. Ordu'nun 1. ve 2. Safha manevrasıyla Tunceli Harekatı'nda bulunur. 1937 ve 1940'da Tunceli'de yer yer eşkıyâ takiblerinde bulunarak 25. Dağ Alayı, 3. Tabur'u, bilâhère 57. Dağ Alayı, 3. Tabur'u, en son 67. Dağ Alayı 1. Tabur'larıyla 1940 Ağustos'unda Yarbay olarak Hekimhan Askerlik Şu'be'sîne, 1941 Aralık ayında Elazîz Askerlik Şubesi'ne, 1943 Kânûn-i Sâni ayında Karapınar Askerlik Şubesi'ne, 1943 Ağustos'unda 41. Tümen 19. Piyâde Alayı, 1. Muâvin'liğine iltihâk eder.

14 Ağustos 1944'de 19. Alay Komutanlık vekâleti tasdik edilir. 1944 Ağustos'ta Albaylığa terfi eder. 10 Aralık 1945'de Kars Askerlik Şu'besi'ne, 1946'da Sarıkamış Askerlik Dâire Başkanlığı'na ta'yîn edilir. 30 Eylül 1948'de Urfa Askerlik Dâire Başkanlığı'nda göreve başlar. 3 Ocak 1950'de emekliye ayrılmak için 7. Kolordu Komutanlığı'na dilekçesini takdim eder. 3 Mayıs 1950'de Denizli Askerlik Dâiresi'nden emekliye ayrılır¹⁸.

17 Ocak 1928'de Manisa'dan Eğirdir'e tayini çıktığında, yüzbaşı rütbesiyle görev yaparken 14 Nisan 1929'da Bediüzzaman ile tanışır¹⁹. Hayatının sonuna kadar ondan ve eserlerinden ayrılmaz. Hulusi Yahyagil 1925 yıllarında Bediüzzaman Said Nursî'yi ilk duyduğunda, onu bir şeyh zannetti ve gidip kendisine intisap etmeyi düşündü. 1929'da bir kaç arkadaşıyla birlikte Barla'ya giderek Üstad Bediüzzaman'ı ziyaret etti. Daha sonraki ziyaretlerinden birisinde, Bediüzzaman ona; *"Uzaklığın alâmeti olan mektuplaşmak âdetim değildir. Fakat sen yaz"* dedi. Mektubat'ın çoğu bu mektuplaşmaların sonunda telif edilmiştir²⁰.

Hulusi Bey, 1930'daki görüşmelerinin üstünden yirmi yıl geçtikten sonra, Bediüzzaman'ı 1950'de Emirdağ'da ziyaret etti. Bu görüşmeleri yirmi dakika sürdü. Aynı yıl hac farızasını yerine getirdi. Üstad Bediüzzaman'ı en son 1957'de Emirdağ'da ziyaret etti. Hulusi Bey, ömrünün büyük kısmını, doğduğu yer olan Elazığ'da geçirdi. Hayatını Risale-i Nur hizmetine adadı. 26 Temmuz 1986 tarihinde bir ders sonrası rahatsızlanarak vefat etti. Harput'taki aile mezarlığına defnedildi.

3.Emekli Albay Hacı İbrahim Hulusi Yahyagil'in Bediüzzaman Said Nursi ile Görüşmeleri ve Bazı Hatıraları

Hacı Bey'i Hulusi Bey'den ayrı değerlendirmek mümkün olmadığı gibi, Hulusi Bey'i de Bediüzzaman'dan ayrı değerlendirmek mümkün değildir. Bu mecburiyetten dolayı Hacı Bey hikâyeleri, Hulusi Bey ve Bediüzzaman hikâyeleriyle iç içe girmiştir. Onlar günümüzde bir *'asr-ı saadet müslümanı'* gibi yaşadılar. Bir çok gönül yapıcıyla muhatap olan Hulusi bey ilk ziyaretinde

¹⁸ Muhammed Ali Doğan; *Mektubatı Hulusiyye 1*, İstanbul 2014, s.17-20.

¹⁹ İ. Atasoy; *Age*, s.53; http://www.sorularlarisale.com/makale/11101/haci_ibrahim_hulusi_yahyagil.html

²⁰ İ. Atasoy; *Age*, s.54.

Bediüzzaman'ın 'farklı' olduğunu anlamıştı. Bereketli ömrünün elli yedi senesini Risale-i Nur hizmetinde dolu dolu yaşadı²¹.

Üstad Bediüzzaman Said Nursi ile ilk buluşma; 1929 yılı baharında yüzbaşı rütbesindeyken gerçekleşir. Hulusi Bey, bu ziyaretini şöyle anlatır: “Eğirdir’-deyken, Şeyh Mustafa kendi el yazısı olan Üstad Bediüzzaman’ın bir risalesini bana vermişti. Nihayet 14 Nisan 1929’da Dağ Talimgâhı’ndan üç tane at tedarik ederek ben, Meczup Şeyh Mustafa, bir asker, bir demirci ustası ve iki zat daha (Müderris Mustafa, Vecelle Hüseyin) ile Barla’ya doğru yola düştük. Yolda nöbetleşerek atlara binildi. Tabiri caizse âdetâ Hz. Ömer’in kölesiyle birlikte Kudüs şehrine yolculuk yaptığı şekilde gittik. Nihayet Barla’ya vardık²².”

Barla’nın Karacaahmed Sultan mevkiine gelmiştik. Orada taze bir abdest aldık. Barla’ya doğru gidiyorduk. Fakat ben çok heyecanlıydım. ‘Ya bu zat, iç yüzümüzü okur da günahlarımızı görür, bizi kabul etmezse!’ diye düşünüyordum. Ama yok, o zat çok alicenaplık gösterdi. Kusur ve hatalarımıza göre muamele yapmadı. Elhamdülillah bizi kabul etti, içeri aldı, içeriye, odasına girdik, ziyaret ettik.

Hulusi Bey, ilk zamanlar Üstad’ın meslek ve meşrebinden, tecdit hareketinden habersiz olduğu için kendisini bir şeyh tasavvur ederek ziyarete gider. Hatta içinden, “Zikir ve evrad için bir şey tavsiye eder mi?” diye düşünür. Henüz ayaktaydık, oturmamıştık. Kapıdan içeri girer girmez, Üstad Bediüzzaman Hazretleri, Hulusi Bey’in elinden tutup, “*Kardeşim ben şeyh değilim, imamım. İmam-ı Rabbani, İmam-ı Gazalî gibi bir imamım!*” dedi. Daha baştan benim kalbimdekine cevap verdi. Oturmamızı emretti, oturduk. Konuşmaya, sohbet başlandı. Mukadder suallerimizi cevaplandıracak birçok mes’elemize temas etti, halletti.

İşte bu ilk sohbette benim gönlüm, artık hakikat ateşiyle tutuşmaya başladı. Meseleyi kavradım. O Zat’ın nasıl bir vazifeyle muvazzaf olduğunu anladım. Bütün kalbimle ona teslim oldum. İmanî ve Kur’anî olan hizmet yoluna ben de girdim. İşte Risale-i Nur’un parlaması da elhamdülillah o tarihte başladı²³.

Zahirden Hakikate Geçiş; Risale-i Nur’da var olan kırk dakikada zahirden hakikate geçme hususiyeti, birinci talebede böylece ilk görüşmede tezahür eder. Nitekim Üstad’ın yazdığı mektupta, “Senin gibi hakikate yetişmiş ve hakikatteki hakiki teselli ve esaslı sevinci bulmuş zatlara” diye ifadesi de bu gerçeğe işaret eder.

“Bu görüşmede Hz. Üstad sohbet ederken hep Şeyh Mustafa’yı muhatap alıyordu. Şeyh Mustafa ise Hz. Üstad’ın hitap ve tevcihlerine dayanamıyor, kalkıp kalkıp oturuyordu. Bazen çocukça hareketler yapıyordu. Üstad’ı

²¹ H. Tobî; *Age*, s.8.

²² İ. Atasoy; *Age*, s.53.

²³ İ. Atasoy; *Age*, s.54; http://www.sorularlarisale.com/makale/11101/haci_ibrahim_hulusi_yahyagil.html.

ziyaretine fazla ara verdiğinden Üstad'ı kendisine çıkışması ve sitem etmesine karşı kendini savunma makamında, "Efendim, size Hulusi Bey'i getirdim" diyordu. Üstad bana, "Kardeşim, ben buraya geldiğimde kaydettiğim ilk talebe budur" diyordu. Sohbet hayli uzun sürmüştü. Üstad çok coşmuştu. Bütün müşküllerimizi halletti. Umum mukadder suallerimize kâfi ve şafi cevaplar verdi. Veda edip ayrıldık. Artık Risale-i Nur'un dairesine, iman hizmeti içine girmiş oldum. Gece gündüz, durmadan risale yazıp çoğaltmaya başladım."

Üstad Bediüzzaman'ı ziyaret hayatında inkılap yapar; Bu ilk ziyaret, Hulusi Bey'in hayatında büyük bir inkılab yapar. Öyle bir halet-i ruhiye içinde kalır ki, yazdığı mektuplardaki şevki, Üstad cevabî mektuplarında şöyle dile getirir: "Neşr-i envâr-ı Kur'anîyedeki muvaffakiyetin ve gayretin ve şevkin bir ikram-ı İlahîdir, bir keramet-i Kur'anîyedir, bir inayet-i Rabbaniyedir. Sizi tebrik ediyorum."

Hulusi Bey, intibalarını dile getirirken şöyle der: "Ufak hizmetleri bile büyük görüyordu. Bunlar bizi teşvik etmek içindi. Hâlbuki istidadımız nakıs olduğu halde çok teveccüh ediyordu. Bir gün, 'Efendim benim bir ilmim, bir meziyetim yok. Ne için bana bu kadar kıymet veriyorsunuz?' dediğimde, "Öyle deme kardeşim, dad-ı Hak râ kabiliyet şart nist (yani Allah vergisinin söz konusu olduğu yerde bir kabiliyet ve meziyetin olması gerekmez) demişti."

Hulusi Bey, Üstad'ın huzurundan her ayrılışında tarif edilmez bir huzur içinde Eğirdir'e kadar dört saatlik yolu nasıl kat' ettiğini bilemez. Eğirdir'e varınca tekrar manevî âlemden maddi bir âleme döndüğünü hisseder. Hulusi Bey bu haleti şöyle anlatır: "Ben Üstad'la görüştüktan sonra dönerken, geçtiğim yolları bilmez olurdum. Âdeta manevî bir sekr hali geçirirdim. Dört saatlik Barla-Eğirdir arasını nasıl gittiğimi bilmezdim. Eğirdir'de binaları ve simaları görünce o zaman dünyaya girdiğimi anlardım²⁴!"

Üstad, sohbetin devamında, vaktiyle Bitlis'te üç-dört şeyh bulunduğunu ve bunların kendisine intisap etmesini istediğini, fakat bunların kendisine kâfi gelmediğini anlatır. O sırada Küfrevî Hazretleri'nin müridlerinin kendisi hakkında dedikodu yaptıklarını, bunu duyup da Küfrevî Hazretleri'nin yanına gittiğini, Hz. Pir'in huzuruna girince O'nun kibleye dönük oturduğunu, kendisinin de sessizce arkasına geçip diz çöktüğünü anlatır.

Şeyh, dönüp bakmadan, "Said sen misin?" diye kendisine seslenir. O da, "Evet benim" deyince, "Sende bir melalet hissediyorum" der. Üstad, "Efendim bana beddua etmediğinizi anladım!" diye karşılık verir. Şeyh, Küçük Said'i yanına çağırır ve "Sana bir ders vereyim" deyip, talebenin icazet alırken verilen son dersi verir. Üstad, bunları anlattıktan sonra, Hulusi Bey'e, "Ben de şimdi sana icazet veriyorum" diye aynı dersi verir. Bu, aynı zamanda onu manevî ilimlerle teçhiz ettiğini ifade eder. Ayrılırken Üstad, "Kardeşim, uzaklığın

²⁴ İ. Atasoy; Age, s.56.

alameti olan mektuplaşmak âdetim değil, fakat sen yaz!” tavsiyesinde bulunur. Bu tavsiyenin bir tavzif olduğu daha sonra anlaşılır. Zira Mektubat onun sorduğu bu sorularla ortaya çıkar.

Hayatımda İlk Defa Birine ‘Üstad’ Dedim; Üstad Hazretleriyle görüştüğümde öyle bir hal içine giriyordum ki; tarif edemem. Üstad’la çok az görüştüğümüz halde o kadar lezzet aldım ki, tarife sığmaz. İlk intibalarımı ömrüm oldukça anlatsam, yine de bitiremem. Beni öyle bir çekti çevirdi ki; başka hiçbir şeye meylimiz kalmadı. Neyi vardıysa bana söyledi. O, Allah vergisidir. Bazısı senelerce gider, bazısı kısa zaman içinde görüşür, fevkalade alır. Cenab-ı hak, bize nasip etti. Hayatımda ilk defa birine ‘Üstad’ dedim, hata etmedim, isabet ettim²⁵.

Hulusi Bey, Barla’da Üstad Bediüzzaman’ı ziyaret ettiği zamanlardaki intibalarını veya risaleleri okuduğunda aldığı feyzi çeşitli vesilelerle dile getirir. Özellikle ilk ziyaretinde Üstad’ın meslek ve meşrebiyle alakalı olarak, “Kardeşim, bu zaman inziva zamanı değil, cemaat zamanıdır!” sözünü her zaman hatırlamak gerektiğini ifade eder. Yine bir gün Sungur ve Bayram Ağabeylerin hazır bulunduğu bir sırada Hulusi Ağabey’in onlara hitaben söylediği şu ifade de manidar olsa gerektir: “Bu kardeşlerimiz çok bahtiyardır. Çünkü Üstad’ımızla çok beraber bulundular. Biz, vazifemiz itibariyle pek az bulunabildik. Fakat az zamanda Üstad nesi var, nesi yoksa bana aktardı.”

Eğirdir’den Ayrılış; Hulusi Bey’in, Eğirdir’deki görev süresi dolar ve sıra doğu hizmeti için tayine gelir. 6 Ekim 1930 tarihini taşıyan tayiniyle alakalı açıklaması şöyledir: Hazreti Üstad’ı Eğirdir’de gördüğümde otuz üç yaşındaydım. Eğirdir’deki vazifem bitmişti. Doğuya tayin edilecektim. Memleketimi istiyordum. Ama tayinimi Elazığ’a yapmıyorlardı. ‘Eğer harcırah istemezsen yaparız.’ dediler. Harcırah istemedim. Atımı ve bazı fazla eşyalarımı satıp yol parası yaptıktan sonra Üstad Bediüzzaman’ın yanına gittim.

- Ne yaptın? Dedi.

- Atı ve fazla eşyayı sattım, dedim. Üstad üç defa:

- Çoktur, çoktur, çoktur, dedi.

Hakikaten yol masrafımdan sonra o para o kadar çoğaldı ki; ondan 300-400 lirasını kayınbiraderime verdim²⁶.

Eğirdir’den tayinim çıkmış, doğuya gidecektim. Hazret-i Üstad’dan ayrılacağım için çok üzgündüm. Ziyaret esnasında Üstad Hazretleri üzüldüğümü anlamıştı. Birden bana bir kumandan gibi hitab ederek:

²⁵ İ. Atasoy; *Age*, s.62.

²⁶ İ. Atasoy; *Age*, s.101.

- Emrediyorum, merak etmeyeceksin, üzülmeyeceksin, dedi. O anda bütün üzüntüm kalbimden çıkıp gitti. Üstad, ayrılacağı zaman Hacı Hulusi Bey'e hitaben:

- Kardeşim! Ben sana bazı şeyler tavsiye edecektim. Fakat bir hekim bir yere gönderilirken ona bir şey söylenmez, der. Ayrıca:

- Kardeşim! Ne senin için ne benim için korkma. Fakat Sözler için ihtiyat et. Bir gün gelecek bunlar aranacak, bulunmayacak, der. Hacı Hulusi Bey de:

- Üstadım! Allah bize o günleri göstermesin, diye karşılık verir²⁷.

Hulusi Bey tayinden sonra Elazığ 17. Fırka 25. Alay 6. Bölüğe intikal eder. 1930'un şartlarında aile efradıyla yapılan bu yolculuk hayli meşakkatli geçer. Buna rağmen Elazığ'a varır varmaz, dinlenmeden ilk işi Risale-i Nur dersini başlatmak olur. Daha sonra bu ders devam eder. Çünkü O'nun hayatında birinci öncelik, hep Risale-i Nur'a aittir ve hayatının birinci gayesi odur.

4.-Mektuplarla İrtibat

Hulusi Bey, ziyarete gidemediği zamanlar, yazdığı mektuplarla irtibatını devam ettirir. Mektup, her zaman bir muhabere aracı olduğu gibi, bir eğitim ve irşat vasıtasıdır da. Özellikle, Üstad Bediüzzaman'ın gözetim altında bulunduğu dönemlerde, mektuplar büyük iş görür²⁸.

Hulusi Bey ve Eğirdir'de bulunan diğer zevatla Üstad, çoğu zaman mektuplarla görüşür. Bu mektuplarda, bazı soruların cevapları yer aldığı gibi, hizmetin prensiplerine dair önemli ipuçları da bulunur. Üstad Bediüzzaman tarafından Eğirdir'de Hulusi Bey'e yazılan bu mektuplardan biri şöyledir:

“Sevgili kardeşim,

Seni teşvik için değil, çünkü teşvike muhtaç değilsin. Hem medar-ı fahr olmak için değil; çünkü fahr ise ucb ve riyaya medardır. Belki sana medar-ı şükür olmak için diyorum ki: Sen ve Hakkı Efendi benim için yüz ciddi talebe hükmüne geçtiniz. Hatta diyebilirim ki, kader-i İlahî beni bu yerlere göndermesi, sizleri şu vazife-i kudsiyede uyandırmak içinmiş. Şimdi şu zamanda iman-ı tahkikinin dersini vermek pek büyük bir fazilettir ve kudsi bir vazifedir. İman-ı tahkikiyi taşıyan bir mü'min, çok mü'minlere bir nokta-i istinad olur ki; şuursuz olarak avam-ı mü'minin o iman-ı tahkikî sahibinin kuvvet-i imanına istinad ederek, kuvve-i maneviyeleri kırılmaz, dalaletlere karşı dayanırlar²⁹.

İşte şöyle bir derste bulunduğunuz için Cenab-ı Hakk'a şükür etmelisiniz. Ben de Cenab-ı Hakk'a yüz binler şükür ediyorum ki, o kuvvetli omuzlarınız

²⁷ İ. Atasoy; *Age*, s.101-102.

²⁸ İ. Atasoy; *Age*, s.67.

²⁹ İ. Atasoy; *Age*, s.67.

yüküm altına girdiği için zaîf omuzum ağırlıktan kurtulup ruhum rahat etti. İstirahat bulan ruhum size takdirkârane ve minnetdarane bakıyor. Ve mes’uliyetten kurtulan kalbim de muvaffakiyetinize dua ediyor. Ve icra-yı vazife için çok düşünmekten kurtulan aklım da sizi tebrik ediyor. Ben şu vazife-i kudsiyede bilmeyerek istihdam olunurdum. Siz bilerek hizmet ediyorsunuz, bahtiyarsınız. İnşâallah niyet-i hâliseniz, benim müşevveş niyetimi dahi tashih edecektir ³⁰.

Kastamonu’dan Mektub; Üstad Hazretleri, 1935’te Eskişehir hapsine girip bir yıl sonrasında, 1936’da Kastamonu’ya sürgün edildiği sırada, Hulusi Bey Doğu’da askeri görevine devam eder. Aralarında mektublaşma ve manevi irtibat hiç kesilmez. Üstad Bediüzzaman, Kastamonu’dayken Isparta’daki talebelerine yazdığı bir mektubta Hulusi Bey’den şöyle bahseder: ‘Risale-i Nur’un gayet ehemmiyetli bir şakirdi olan Hulusi Bey’in ehemmiyetli bir mektubunu gördüm. Elhak o kardeşimiz birinciliğini daima muhafaza ediyor. Ben onu daima kalem elinde, Risale-i Nur’un işi başında biliyorum. Hem bütün muhaberelerimde birinci safta muhatabdır. Onun sualleriyle yazılan Mektubat Risaleleri ve onun yazdığı samimî mektupları, onun yerinde pek çok insanları Risale-i Nur dairesine celbetmiş ve ediyor. O dediği gibi, bizden uzak değil. Her gün, çok defa beraberiz. Muhaberemiz hiç kesilmemiş. Sizlerle konuştuğum vakit Hulusi’yi içinde buluyorum ³¹.

Yirmi Yıl Sonra Yirmi Dakika Görüşme; Hulusi Bey, emekli olur olmaz ilk işi sakal bırakıp Emirdağ’da bulunan Üstad’ı ziyarete gitmek olur. Bu ziyaret esnasında Üstad Hazretleri, Hulusi Bey’in sakalını sıvazlayıp kendisine dua eder. Yirmi yıl sonra gerçekleşen bu ziyaret, yirmi dakika sürer. Hulusi Bey, bu ziyaretini şöyle anlatır: ‘Eğirdir’den ayrıldıktan, sonra yani 6 Ekim 1930’dan yirmi yıl sonra Üstad’ı Emirdağ’da ziyaret ettim. Bu yirmi yıl sonraki ziyarette yanında ancak yirmi dakika kalabildim.’

Bir defasında kendisine; ‘Yirmi sene Üstad Bediüzzaman’ı görmemeye nasıl tahammül ettiniz?’ diye sorulduğunda, Hulusi Bey, ‘Biz hiç ayrılmadık ki’ cevabını verir ve avucunu açarak, ‘Üstad hazretleri, bizi avucunun içi gibi müşahede eder ve müşkillerimize sormadan cevap verir.’ derdi.

“Sen sünnet bilmez”; “Bir ziyaretimde çay içerken tam olarak bitirmemişim. ‘Kardeşim sen sünnet bilmez’ dedi. Bununla, içilen bir şeyin iyice bitirilmesinin sünnet olduğunu ders vermek istemişti. “Bidayette akşam ile yatsı arasında kimseyi kabul etmezdi ³².

³⁰ Barla Lahikası, 250-251.

³¹ Kastamonu Lahikası, 244-245.

³² İ. Atasoy; Age, s.71; http://www.sorularlarisale.com/makale/11101/haci_ibrahim_hulusi_yahyagil.html.

Ondaki nezaket ve tevazu bambaşka idi. Bir gün ebced hesabı ile bir tarih bulmuştum, fakat bir rakam eksikti. O hiç bu eksikliği yüzüme vurmuyor, gayet nezihâne ve nâzikâne bir şekilde şöyle diyordu:

“Maşaallah, bu binlerin içinde bir rakamın hiç ehemmiyeti yoktur³³.”

Yanındaki kitaplar; Onun ziyaretine vardığım zamanlarda yanında Kur’ân-ı Kerim, Hafız Şiirazi’nin bir eseri, bir de üç cilt Gümüşhaneli Ahmed Ziyaeddin Efendinin Mecmuat-ül ahzab isimli kitabı bulunuyordu.

Temizliğe çok dikkat ederdi; “Hazret-i Üstad temizliğe çok dikkat ederdi. Her zaman, bilhassa Barla’da iken üst üste iki çorap giyerdi. Namaza duracağı esnada üstteki çorabı çıkarır, o-ndan sonra namaza dururdu. Daha sonraki hayatında ise çorabı çıkarıyor, çorapsız olarak namaza duruyordu³⁴. (Şafii mezhebinde çıplak ayakla namaza durmak sünnettir.)

Kur’ân ve evrad okuyuşu; Barla’da Üstad Hazretleri namazda (Cehri okunan namazlarda, bilhassa sabah namazlarında) Kur’ân-ı Kerimin ‘Elhamdülillâh’ ile başlayan sûrelerini okurdu. Kur’ân-ı Kerim’i bambaşka bir tarzda okurdu. Kur’ân’ın hakikatlarını duyarak ve yaşayarak okurdu. Kur’ân’ın İlâhî sedası, o-nun bütün ruhunu kaplardı. Onun okuyuşu, diğer hocaların ve hafızların okuyuşuna benzemezdi. Tecvid-i manevî üzere okurdu. (Kur’ân’ın mânasına uygun olarak okumak).

“Barla’da bir gece yanında, kalmıştım. Sabahlara kadar uyumadan ibadet ediyor, zikir ediyor, tesbih çekiyordu. Pek az uyurdu, uyur gibi görünürdü³⁵. “Akşamla yatsı arasında evradını şöyle okurdu:

*“Lâ ilâhe illallah, Lâ ilâhe illallah.
Ey lâ râzika illallah, Ey lâ ma’bûde illallah.
Lâ ilâhe illallah, Lâ ilâhe illallah.
Ey lâ râzika illâhû, Ey lâ râzika illâhû.”*

Mevlânâ Camî’nin kıt’ası; 1916’da Kafkas Cephesinde harpte iken Kerküklü Şeyh Rıza Talebânî’nin damadı Fasih de bizde yedek subaydı. Kayınpederinin Kadirî tekkesindeki odasında asılı olan şu Farisî kıt’ayı ondan almıştım.

*“Yâ Resûlallah! Çi bâşed çün seg-i Ashab-ı Kehf?
Dahil-i cennet şevem der zümre-i ashab-ı tû,
O reved der cennet, men der cehennem key revast?
O seg-i Ashab-ı Kehf, men seg-i ashab-ı tu.”*

Ya Resûlallah! Ne olur Ashab-ı Kehf’in köpeği gibi ben de senin ashabının arasında Cennette gireyim. O Cennete gitsin ben Cehenneme, reva mıdır? O Ashab-ı Kehf’in köpeği ben senin ashabın köpeğiyim.

³³ A. Özer, Age, s.51.

³⁴ İ. Atasoy; Age, s.71; A. Özer, Age, s.51.

³⁵ A. Özer, Age, s.51.

“Bilâhare Üstad’ı tanıdıktan sonra bu kıt’ayı kendisine göndermiştim. Ayrıca, ‘Beni Nur şakirdleri içinde Ashab-ı Kehf’in kıtmîri gibi kabul buyurun’ diye yazmışım. Bunun üzerine Üstad gönderdiği cevabında: ‘İnşallah sen bu zamanda Ashab-ı Kehf’in birincilerindensin. Biz mektubundan o ibareyi (Kıtmîr) kaldırdık. Sen de kaldır’ diye yazdı. “Sonra ziyaretine gittiğimde Üstad,”Kardeşim, bu kıt’a Şeyh Rıza’nın değildir. O, heccavdır. Bu beyitler Mevlânâ Câmî’nindir” dedi.

“Ben de Şeyh Rıza’yı heccav biliyordum. Bu kıt’a nasıl onun olabilir diye merak ediyordum. Sonra bu kıt’ayı Yirmiyedinci Söz’deki Sahabeler risalesinin zeylinin başına koydu. O gün bahis Mevlânâ Câmî’den açılınca, ‘Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî, Molla Ahmed-i Cizrî ve Mevlânâ Câmî, her üçünün de makamı birdir. Bunların üçü de mânen bir seviyededir’ diye buyurdu³⁶.

Üstadsız Barla;”Üsat Barla’da iken, kendisini iki senede altı defa ziyaret ettim. Üstad’dan sonra barla’ya gitmek bize nasip olmamıştı. Yollar kapanmıştı. Gitsek de ne çıkar diyordum:

“Bülbül hâmuş, havuz tehî, gülistan harap.”

“Fakat kader 45 yıl sonra tekrar o mübarek beldeye gitmeyi nasip etti. 1976 yazında oraları Üstad’sız olarak gezdik.

Hataları direkt yüze vurmazdı;” Bir gün o-nun huzurunda Risale-i Hamîdiye’nin bahsi geçmişti. Ben o-nun yazılış tahini 1312 (1896) diye söyledim. Halbuki bu tarih yanlışmış. Üstad Hazretleri bu yanlış yüzüme vurmuyarak,

“Yakın kardeşim, yakın” dedi.

“Sonra eve gidince tarihine baktım, 6-7 yıl eksik söylediğimi anladım. Meğer hakiki tarihi 1307 (1891) imiş.

“Son olarak 1957’de Emirdağ’da ziyaret etmezden önce, Eskişehir’de oğlumun yanına uğramış, bir ay kadar kalmışım. Oradayken her gün ders yapardık. Fakat bu dersleri ihtiyaten hep İşarat-ül İ’caz’dan yapıyorduk. Emirdağ’a gideceğim gün yine ders yapmak için İşarat-ül İ’caz’ı getirdiler. “Yahu sizde başka kitap yok mu hep bunu getiriyorsunuz?” dedim. Bunun üzerine Mektubat’ı getirdiler. O gün dersi Mektubat’tan okuduk. Sonra Hazret-i Üstad’ı ziyaretine müşerref olduğumuzda odasında bütün Risale-i Nur Külliyyatını masanın üzerine koymuş, Mektubat’ı da bütün kitapların üstüne koymuştu. Bana hitaben:”Kardeşim, ben bu risaleleri saklasam belâ ve musibet gelir. Onun için ne olursa olsun, daima Risale-i Nur’u yanımda bulunduruyorum” dedi. Yine son görüşmemizde bana hitaben: “Kardeşim, her meselede senden bahsedilir. Her meselede senin adın geçer. Bana sorarlar, bu

³⁶ İ. Atasoy; Age, s.72; A. Özer, Age, s.49.

kimdir? ‘Benim o kadar talebem var ki, yalnız adını duymuşum. O da onlardan biridir’ diye cevap veriyorum.”

Bediüzzaman’dan Aldığı Ders: Hulusi beyin, Üstad Bediüzzaman’ı ziyaretinden sonra ona karşı olan alâkası, ihlâsı ve bağlılığı kat kat artmıştır. Üstadı ziyaretinde aldığı hakikat derslerini şöyle ifade eder:

Evet, İslâmiyet gibi bir âlî tarikatım, acz ve fakrı Allah’a karşı bilmek gibi bir meşrebim, Seyyidü’l-Mürselîn gibi bir rehberim, Kur’ân-ı Azîmüşşan gibi bir mürşidim, bir dakikada mertebe-i velâyete erişmek gibi ulvî bir netice almak mümkün olan askerlik gibi bir mesleğim var.’

“Üstadım bana ve dinleyen her zevî’l-ukûle, ‘Tarikat zamanı değil, imanı kurtarmak zamanıdır. Beş vakit namazını hakkıyla edâ et; namazın nihayetindeki tesbihleri yap; ittibâ-ı sünnet et; yedi kebâiri işleme’ dersini vermiştir. Ben gerek bu derse, gerek Risâletü’n-Nur’la verilen derslere, Kur’ân’dan istinbat buyurarak gösterdiği hakikatlere karşı Allah’ın tevfikiyle cân ü dilden belî dedim, tasdik ettim ve bana böylece hakikat dersini veren bu zata da ömrümde ilk defa olarak Üstad dedim. Hatâ etmedim, isabet ettim”³⁷.

Üstad Bediüzzaman’ın Hulusi Bey Alakadarlığı: Üstad Hulusi beye olan alâkadarlığını “*Hulusi daima birinciliği muhafaza ediyor, birinci muhatap Hulusi’dir*” gibi beyanlarının yanı sıra, “*Mektubat’ın ekserisi ve Lem’âlar’ın bazıları ve Sözler’in âhirki risâleleri onun iştîyak ve gayreti ve çok yerinde pek mühim olan suallerinin cevapları olarak telif edildiğini*”³⁸ beyan eder.

Üstad yine bir ifadesinde Hulusi bey için “*Ben Isparta’dan mecburî ikamet için Barla’ya sevk edilirken daha motorda iken Barla’da ben sizi gördüm ve siz bana gösterildiniz*”³⁹ der. Risâle-i Nur hizmeti içinde ve Hazreti Üstad’ın nurlu dünyasında böylesi bir yere sahip olan Hulusi beye, Üstad Hazretlerinin Risâle-i Nur’da şu sözleriyle dahi alâkadarlığı görülür:

“Hulûsi Bey, benim yegâne mânevî evlâdım ve medar-ı tesellîm ve hakikî vârisim ve bir dehâ-yı nuranî sahibi olacağı muhtemel olan biraderzadem Abdurrahman’ın vefatından sonra, Hulûsi aynen yerine geçip o merhumdan beklediğim hizmeti, onun gibi ifâya başlamasıyla ve ben onu görmeden epey zaman evvel Sözler’i yazarken, onun aynı vazifesiyle muvazza’f bir şahs-ı mânevî bana muhatap olmuşcasına, ekseriyet-i mutlaka ile temsilâtım onun vazifesine ve mesleğine göre olmuştur. Demek oluyor ki, bu şahsı, Cenâb-ı Hak bana hizmet-i Kur’ân ve imanda bir talebe, bir muîn tayin etmiş. Ben de bilmeyerek onunla onu görmeden evvel konuşuyor-muşum, ders veriyormuşum”⁴⁰.

³⁷ Barla Lahikası, s.25.

³⁸ Mustafa Öztürkçü, www.risaleforum.net/bediuzzaman-said-nursi-ve-risale-253/, 26.07.2011; Barla Lahikası, s. 20.

³⁹ M. Öztürkçü, Agm; Necmeddin Şahiner; Son Şahitler-1, s. 321.

⁴⁰ Barla Lâhikası, s. 21.

Hulusi Beye Hitap: Bediüzzaman, Hulusi beyi şu mübarek ifadelerle iltifatına mazhar kılar:

“Gayyur, ciddî, halis ve muhlis âhiret kardeşim”⁴¹“

“Sevgili kardeşim”⁴²“

“Aziz kardeşim, hamiyetli arkadaşım, gayretli talebem, sevgili birader-zadem”⁴³“

“Aziz, sıddık, muhlis kardeşim”⁴⁴“

Sıkıntılara Mukabil: Her sıkıntısına mukabil Hulusi beyi mânevî himayesine alarak muhafazaya çalışan Üstad Bediüzzaman, onun her hali ile alâkadardır: “Hulusi’nin bir gailisi var diye hissediyorum. Merak etmesin, Risâle-i Nur’un şakirtlerine inayet ve rahmet, nezaret ve himayet ederler. Dünyanın meşakkatleri madem sevap verir, geçerler; o musibetlere karşı sabır içinde şükürle, metanetle mukabele edilmek gerektir. Hem o, hem sizler bütün duâlarımda ve kazançlarımda benimle berabersiniz”⁴⁵. “

Hulusi Beyin, Üstad Bedüzzaman’a Hitabı ve Hasreti: Bütün hayatını Bediüzzaman’a ve Nur hizmetine hasreden Hulusi beyin, Üstada hitap ve hasretini, şu satırlarda görmek mümkündür:

“Eyyühe ‘l-Üstadü ‘l-Aziz!”⁴⁶ ”

“Üstad-ı muhterem efendim!”⁴⁷ ”

“Aziz müşfik üstadım!”⁴⁸ ”

“Sevgili üstadım!”⁴⁹ ”

Hac Farızası; Hulusi Bey, emekli olduktan sonra hac farızasını eda etmek üzere o yıl hacca gider. Bu yolculukta kendisine sadık dostu Hacı Sabri refakat eder. İkinci olarak da 1972 yılında hacca gider⁵⁰.

Son Ziyaret; Hulusi Bey’in Üstad Bediüzzaman Hazretlerini son ziyareti, 27 Kasım 1957’de Eskişehir’de gerçekleşir. Bu görüşmeden sonra Hulusi Bey, Üstad Hazretlerine bir mektup yazar. Üstad hasta olduğu için bu mektuba talebeleri vasıtasıyla cevap yazar. Üstad’la Hulusi Bey arasındaki yakınlığı ifade eden bu mektub gayet manidardır: ‘Hulusi, her sabah benim yanımdadır. Nasıl ki; Emirdağ’da yirmi sene sonra görüştüğümüz vakit, yirmi gün evvel görüşmüş gibi yakınlık hissetmiştim. Şimdi de on gün evvel görüşmüşüm gibi

⁴¹ Barla Lâhikası, s. 133.

⁴² Age, s. 134.

⁴³ Age, s. 136.

⁴⁴ Age s. 164.

⁴⁵ Kastamonu Lâhikası, s.14.

⁴⁶ Barla Lâhikası, s. 49.

⁴⁷ Age, s. 93.

⁴⁸ Age, s. 94.

⁴⁹ Age, s. 94.

⁵⁰ H. Tobî; Age, s.8.

geldi.' Üstad Hazretleri, son görüşmede Hulusi Bey'e hitaben, 'Emrediyorum, üzülmeceksin. Hatta ölsem de.' buyurur. Üstad, bu ifadesiyle Hulusi Bey'in dünya gözüyle kendisini bir daha göremeyeceğini ima eder. Nitekim öyle de olur. Üstad'ın vefat haberini aldığı anda cenazesine iştirak etmek üzere hemen Urfa'ya hareket eder.

Üstad'ın Vefatından Sonra; Hulusi Bey, Üstad'ın vefatından sonra Üstad'a ve Risale-i Nur'a olan sadakatini devam ettirir. Nur hizmetini hayatının en mühim gayesi bilir ve ne pahasına olursa olsun dersleri aksatmaz.

5. Mektubat'a Katkıları

Mektubat'taki birçok suali ben sordum;"Üstad'la ilk görüşmemizden sonraki mektuplaşmalarımız *Mektubat*'ın tulûuna sebep olmuştu⁵¹. Bazı sualleri başkaları bana sorardı. Ben de Üstad Hazretlerine sorardım. Meselâ 'Ceddîdû imâneküm bilâilâhe illâllâh' hadîsine Arapgirli rüştiye hocalarından İbrahim Efendi bana sormuştu. Ben de zannediyorum, 1932'de Elâzız'den, Barla'ya yazarak Üstad'dan sormuştum⁵².

"Dost istersen Allah yeter. Evet o dost ise her şey dosttur. Yarân istersen Kur'ân yeter. Evet, o-ndaki enbiya ve melâike ile hayalen görüşür ve vukuatlarını seyredip, ünsiyet eder. Mal istersen kanaat yeter. Evet kanaat eden, iktisad eder; iktisad eden bereket bulur. Düşman istersen, nefis yeter. Evet kendini beğenen belâyı bulur zahmete düşer; kendini beğenmeyen safayı bulur, rahmete gider. Nasihat istersen ölüm yeter. Evet ölümü düşünen hubb-u dünyadan kurtulur ve âhiretine ciddî çalışır."

"Bu parça, levha halinde dedem H.İbrahim Efendi'nin elyazısı ile duruyordu. 1930 baharında bunu, Üstad'a gönderdim. 23'üncü Mektubun sonuna koydu.

Mektupların te'lif tarihleri: Hulusi Bey, *Mektubat*'ta yer alan hakikatlerin hangi tari ve olaya binaen kaleme alındığını Necmeddin Şahiner'e anlatırken şöyle der:

"10'ncu Lem'adaki şefkat tokadı hâdisesi, 1931'de Elâzız'de cereyan etti⁵³.

"2'nci mektup; 1930 yılı başlarında baharda te'lif edildi⁵⁴. 2'nci Mektub'da bahsedilen hediye Egridir'den göndermiştim. Hediye ne olduğunu şimdiye kadar hiç bir kimseye söylemedim ve söylemem. Üstad Hazretleri kabul buyurdu. O kimseye söylemedi. Gönderdiğim hediye ve mektubun cevabı hemen Egridir'e geldi.

⁵¹ A. Özer, *Age*, s.49.

⁵² İ. Atasoy; *Age*, s.75; <http://www.sorularlasaidnursi.com/ibrahim-hulusi-yahyagil/>.

⁵³ İ. Atasoy; *Age*, s.89.

⁵⁴ *Mektubat*, s.12-13.

“Bana bir mektubunda diyordu: “*Bu sene yaylaya, Çam Dağı’na çıkacağım.*”

“Ben de cevaben demiştim ki: “*Oradaki hissiyatınızdan bizleri de hissedâr ediniz.*”

“Yazdığı cevabî mektubun tarihi 1930 yazı olmak ihtimali var⁵⁵.

‘3’ncü Mektup; 1930’da te’lif edildi⁵⁶.

‘5’ Mektup; Bu Mektup ta Hulusi Bey’e hitaben yazılmıştır⁵⁷.

‘9’ncü Mektup; 1931’de te’lif edildi⁵⁸.

Dokuzuncu mektubun başında yine Hulusi Bey’e hitap olan giriş kısmı tayyedilir. Mektubun giriş kısmı şöyledir: *Gayretli kardeş, hamiyetli arkadaş, kahraman asker, çalışkan talebe, alicenap Müslüman, hakikatli mümin vasfına layık biraderzadem*⁵⁹... diye devam etmektedir.

“Nahiye Müdürü, daha sonra Çemişkezek’li Elâziz Mebusu Nüzhet Dede, 1934’de 29’ncü Mektup’taki ‘*Kur’ân’ın esrarı bilinmiyor*’ meselesini sormuştu. Biz de Üstad’a yazdık⁶⁰.

‘20’nci Mektup; 1934’de te’lif edildi⁶¹.

‘23’ncü Mektup; te’lifi 1933 veya 1934 yılıdır⁶².

Hulusi Bey’in Risale-i Nur Külliyyatı içerisinde *Mektubat* isimli eserden sonra *Barla Lahikası*, *Kastamonu Lahikası* ve *Sikke-i Tasdiki Gaybi* isimli eserlerde de mektupları bulunmaktadır. Özellikle Barla Lahikası’nda; Hulusi Bey tarafından Bediüzzaman’a takriben otuz yedi adet, Bediüzzaman’dan da Hulusi Bey’e gönderilen onbeş adet mektup yer almaktadır.

İbrahim Hulusi Yahyagil, Bediüzzaman gibi cihanın nâdir üstadına sorduğu kıymetli suallerle derya gibi bir ilim-irfan sarayının kapılarının açılmasına vesile olmuştu. Nurların bu ilk aziz talebesi için Bediüzzaman bir notunda şunları ifade ediyordu:

“Manevî rütbeniz”. “Binler selâm...”

“*Siz maddî rütbenizden çok yüksek, manevî rütbeniz iktizasıyla, ayrı ayrı yerlere gönderiliyorsunuz. O yerlerin sana ihtiyacı var. Hiç merak etme! “Senin Risaletü’n-Nur hakkında mektupların çok talebeler yerinde, senin bedeline hizmet-i Nuriyede çalışıyorlar. “Birinci’liği dâima sana kazandırıyorlar.*

⁵⁵ <http://www.sorularlasaidnursi.com/ibrahim-hulusi-yahyagil/>.

⁵⁶ *Mektubat*, s.14-17; İ. Atasoy; *Age*, s.90.

⁵⁷ İ. Atasoy; *Age*, s.82.

⁵⁸ *Mektubat*, s.29-32; İ. Atasoy; *Age*, s.90.

⁵⁹ İ. Atasoy; *Age*, s.88.

⁶⁰ İ. Atasoy; *Age*, s.90.

⁶¹ *Mektubat*, s.211-218.

⁶² *Mektubat*, s.265-270.

Kardeşiniz, Said Nursî

“Birinci oldun”; Yine Üstad Bediüzzaman, nurlu Albaya beyan ediyordu: “Ben Isparta’dan mecburi ikamet için Barla’ya sevk edilirken, daha motorda iken, Barla’da ben sizi gördüm ve bana gösterildiniz.”

Bir başka hatıra tesbit notlarımda Bediüzzaman şöyle diyordu: “Meslek-i askeriyeden bu hizmete girecekler ve hırz-ı can edecekler çıkacaktır. “Sen bunların birincilerinden oldun. “Allah’a şükret!”.

“Sözler’in başındaki şahıs”: “Birinci Söz’ün başında, ‘Ey kardeş! Benden birkaç nasihat istedin. Sen bir asker olduğun için askerlik temsilâtiyle, sekiz hikâyecikler ile birkaç hakikatı nefsimle beraber dinle. Çünkü ben nefsimi herkesten ziyade nasihata muhtaç görüyorum. Vaktiyle sekiz âyetten istifade ettiğim Sekiz Sözü biraz uzunca nefsimde demiştim. Şimdi kısaca avam lisanıyla nefsimde diyeceğim. Kim isterse beraber dinlesin.”

“Birinci Söz’ün başında bu şekilde bahsedilen asker siz misiniz?”

“Bu dersi, Üstad ben kendilerini ziyaret etmeden evvel yazmış. Burada bahsedilen asker ben değilim. O asker manevi bir şahıstır. Daha sonraları askerlerden kendilerine talebe olacak kimseleri manen hissederek öyle yazmış.”

Hulusi Yahyagil rahmetlinin bu cevabından sonra, aradan epeyce bir zaman geçmişti. 1980 senelerinde ilk defa Barla Mektupları yayınlanmıştı. “Hulusi Bey’e Hitabdır” başlığı altında yazılan bir Barla mektubunda meselemizle alakalı olarak şunları okuyordum: “Ben Sözler’i yazarken, ihtayarsız olarak ekser temsilâtı, şuunat-ı askeriye nev’inden zuhur ediyordu. Ben hayret ediyordum. Neden böyle yazıyorum, sebebini bilmiyordum. Sonra hatırıma geldi ki; belki istikbâlde şu Sözler’i hakkıyla anlayacak, kabul edip hırz-ı cân edecek, en mühim talebeleri askeriyeden yetişecek. onun için böyle yazmaya mecbur oluyorum, düşünüp, o kahraman askerleri bekliyordum. İşte mağrur olma, şükret; sen o askerlerden bahtiyar birisin ki, evvel yetiştin.”

İbrahim Hulusi Yahyagil’in Nur derslerinin ilk talebesi olmasından sonraki geçen zaman içinde, Türk ordusunun mümtaz askerlerinden ve subaylarından bir çok bahtiyar şahsiyet Nurlara talebe olmuşlardı. Bu subaylarımızı bir rahmet duasına vesile olması için burada bazılarının isimlerini söylemek istiyoruz: Refet, Hayri, Galib, Mehmed, Muhyiddin ve 1935 lerde Eskişehir mahkemesinin başlangıcı sayılan Isparta’da muhakeme olurken, ifadesi alındığı sırada vefat eden “İstikamet şehidi Binbaşı Âsım Bey”. Hulusi Bey, Üstadının derslerinde bulunduğu sırada, Üstad Bediüzzaman kendilerine şöyle hitap ediyordu: “Ben Türk ordusunun aleyhinde bulunmam! Çünkü bu Türk ordusu Birinci Cihan Harbinde, Allah ve vatan yolunda bir milyon şehid vermiştir!”

Yine bir nurlu ders esnasında, ilk nur talebelerinden Hâfız Halid Efendi’nin bahsi olmuştu. Bu zat için: “Çok haluk ve sakin bir zattı” diye buyuruyordu ve bana: “Kardeşim, keşke sen de hafız olsaydın!” diye buyurmuştu. Üstad Bediüzzaman

zaman'ın bu temennisiyle Risale-i Nurların hakikatları hafızama yerleşmişti. Üstad hayatının son senelerinde bana hitaben: "Kardaşım, sen ilk zamanlarda çekirdektin. Şimdi ağaç oldun" demektedir.

Sonuç

Derya'dan katre sunmak gibi de olsa, Harput'un yetiştirdiği büyük hizmet insanı Hulusi Bey'i tanıtmaya çalıştık. Destansı bir hayat yaşayan Hulusi Bey, Çanakkale savaşında üç yerinden yaralanıp da şehit olmayışını şöyle dile getirirdi: *'Mevla bize şehitliği nasip etmedi, gazi olduk. Ama Risale-i Nur'a talebe olduk. O'na ne kadar şükretsek azdır'* demektedir. Çanakkale'de 8 Ağustos 1915 de kadir gecesinde yaralanan Hacı Bey, yine bir kadir gecesinde 26 Temmuz 1986 tarihinde tarihinde ebedi aleme göç etmiştir. Hacı Bey'in bütün gayreti risalelerin daha çok insan tarafından okunur, anlaşılır hale gelmesi, Risale-i Nur'a ayinedarlık etmektir.

Büyük düşünür, Cemil Meriç'in dediği gibi; *'Risale-i Nur'ları okumadan ne Türk dili öğrenilebilir, ne de Türk düşüncesi öğrenilebilir. Risale-i Nurlar bizim milli hazinelerimizdir'* düşüncesinden hareketle, kültür ve medeniyetimize hizmet etmiş şahsiyetleri tanıyarak, maddi ve manevi zenginliğimizin farkında olmalıyız. Bu düşüncelerle tüm şehit ve gazilerimizi rahmetle anıyoruz.

EK: 1

Mektubat'tan Seçme Metinler:

İkinci Mektub

Bismihî Subhenehu, ve in min şeyin illa yusebbihu bi hamdihi

(O mezkûr ve malûm talebesinin hediyesine karşı cevabdan bir parçadır.)

Sâlisen: Bana bir hediye gönderdin. Gayet ehemmiyetli bir kaidemi bozmak istersin. Ben demiyorum ki "Kardeşim ve biraderzadem olan Abdülmecid ve Abdurrahman'dan kabul etmediğim gibi senden de kabul etmem." Çünkü sen onlardan daha ileri ve ruhuma daha yakın olduğundan, herkesin hediyesi reddedilse, seninki bir defaya mahsus olmak üzere reddedilmez. Fakat bu münasebetle o kaidemin sırrını söyleyeceğim. Şöyle ki:

Eski Said minnet almazdı. Minnetin altına girmektense, ölümü tercih ederdi. Çok zahmet ve meşakkat çektiği halde, kaidesini bozmadı. Eski Said'in senin bu bîçare kardeşine irsiyet kalan şu hasleti ise, tezehhüd ve sun'î bir istighna değil, belki dört-beş ciddî esbaba istinad eder.

Birincisi: Ehl-i dalalet, ehl-i ilmi; ilmi vasıta-i cerr etmekle ittiham ediyorlar. "İlmi ve dini kendilerine medar-ı maişet yapıyorlar" deyip insafsızcasına onlara hücum ediyorlar. Bunları fiilen tekzib lâzımdır.

İkincisi: Neşr-i hak için Enbiyaya ittiba' etmekle mükellefiz.

Kur'an-ı Hakîm'de, hakkı neşredenler:

În ecriye İlla Alelllah, İn ecriye İlla Alelllah diyerek, insanlardan istiğna göstermişler. Sure-i Yâsin'de:

İttebiu men la yes'elikum ecren vehüm muhtedun, cümlesi, mes'elemiz hakkında çok manidardır...

Üçüncüsü: Birinci Söz'de beyan edildiği gibi: Allah namına vermek, Allah namına almak lâzımdır. Halbuki ekseriya ya veren gafildir; kendi namına verir, zımnî bir minnet eder. Ya alan gafildir; Mün'im-i Hakikî'ye ait şükürü, senayı, zahirî esbaba verir, hata eder.

Dördüncüsü: Tevekkül, kanaat ve iktisad öyle bir hazine ve bir servettir ki, hiçbir şey ile değişilmez. İnsanlardan ahz-ı mal edip o tükenmez hazine ve defineleri kapatmak istemem. Rezzak-ı Zülcelal'e yüzbinler şükrediyorum ki, küçüklüğümünden beri beni minnet ve zillet altına girmeye mecbur etmemiş. Onun keremine istinaden, bâkiye-i ömrümü de o kaide ile geçirmesini rahmetinden niyaz ediyorum.

Beşincisi: Bir-iki senedir çok emareler ve tecrübelerle kat'î kanaatım oldu ki; halkların malını, hususan zenginlerin ve memurların hediyelerini almağa me'zun değilim. Bazıları bana dokunuyor.. belki dokunduruluyor, yedirilmiyor. Bazan bana zararlı bir surete çevriliyor. Demek gayrın malını almamağa manen bir emirdir ve almaktan bir nehiydir. Hem bende bir tevahhuş var; herkesi, her vakit kabul edemiyorum. Halkın hediyesini kabul etmek, onların hatırını sayıp istemediğim vakitte onları kabul etmek lâzım geliyor.. o da hoşuma gitmiyor. *Hem tasannu' ve temelluktan beni kurtaran bir parça kuru ekmek yemek ve yüz yamalı bir libas giymek, bana daha hoş geliyor. Gayrın en a'lâ baklavasını yemek, en murassa' libasını giymek ve onların hatırını saymağa mecbur olmak, bana nâhoş geliyor.*

Altıncısı: Ve istiğna sebebinin en mühimmi; mezhebimizce en mu'teber olan İbn-i Hacer diyor ki: "Salahat niyetiyle sana verilen bir şeyi, sâlih olmazsan kabul etmek haramdır." İşte şu zamanın insanları hırs ve tama' yüzünden küçük bir hediyesini pek pahalı satıyorlar? Benim gibi günahkâr bir bîçareyi, sâlih veya veli tasavvur ederek, sonra bir ekmek veriyorlar. Eğer hâşâ ben kendimi sâlih bilsem; o alâmet-i gururdur, salahatin ademine delildir. Eğer kendimi sâlih bilmezsem, o malı kabul etmek caiz değildir. *Hem âhirete müteveccih a'male mukabil sadaka ve hediye almak, âhiretin bâki meyvelerini dünyada fâni bir surette yemek demektir*⁶³.

El Baki Hüvel Baki
Said Nursî

⁶³ Mektubat; s.13.

Üçüncü Mektub

Bismihî Subhenehu, ve in min şeyin illa yusebbihu bi hamdihi□

(O malûm talebesine gönderilen mektubun bir parçasıdır.)

Hâmisen: Bir mektubda, buradaki hissiyatıma hissedar olmak arzusunu yazmıştın. İşte binden birini işit.

Bir gece, yüz tabakalık irtifada, bir katran ağacının başındaki yuvada, semanın yıldızlarla yaldızlanmış güzel yüzüne baktım; Kur'an-ı

Hakîm'in: *Fela uksimu bilhunnasi, elcevadi'l kunnesi* kaseminde ulvî bir nur-u i'caz ve parlak bir sırr-ı belâgat gördüm. Evet seyyar yıldızlara ve istitar ve intişarlarına işaret eden şu âyet, gayet âlî bir nakş-ı san'at ve âlî bir levha-i ibret, nazar-ı temaşaya gösteriyor. Evet şu seyyareler, kumandanları olan güneşin dairesinden çıkıyorlar, sabit yıldızlar dairesine girerek semada yeni yeni nakışları ve san'atları gösteriyorlar. Bazan kendileri gibi parlak bir yıldız omuz omuza verir güzel bir vaziyet gösteriyorlar. Bazan küçük yıldızlar içine girip bir kumandan suretini gösteriyorlar. Hususıyla bu mevsimde, akşamdan sonra ufukta Zühre yıldızı ve fecirden evvel diğer parlak bir arkadaşı, gayet şirin ve güzel bir vaziyet gösteriyorlar. Sonra vazife-i teftişiyelerini ve nakş-ı san'atta mekiklik hizmetini ifadan sonra yine dönüp sultanları olan güneşin şaşaalı dairesine girip gizleniyorlar. Şimdi şu "Hunnes, Künnes" tabir edilen seyyarelerle şu zeminimizi kâinat fezasında birer gemi, birer tayyare suretinde kemal-i intizamla döndüren ve seyr ü seyahat ettiren Zât'ın haşmet-i rububiyetini ve şaşaa-i saltanat-ı uluhiyetini güneş gibi parlaklığıyla gösteriyorlar. Bak bir saltanatın haşmetine ki, gemileri ve tayyareleri içinde öyleleri var ki, bin defa küre-i arz kadar bir cesamette ve bir saniyede sekiz saat mesafeyi kat'eden sür'attedir.

İşte böyle bir sultana ubudiyet ve imanla intisab etmek ve şu dünyada Ona misafir olmak ne kadar âlî bir saadet, ne derece büyük bir şeref olduğunu kıyas et.

Sonra Kamer'e baktım.

Ve'l-kamera kaddernahu menazile hatta a'da kelurcuni-l kadim âyetinin gayet parlak bir nur-u i'cazı ifade ettiğini gördüm. Evet Kamer'in takdiri ve tedviri ve tedbir ve tenviri ve zemine ve Güneş'e karşı gayet dakik bir hesabla vaziyetleri, o kadar hayret-feza, o derece hârikadır ki, onu öyle tanzim eden ve takdir eden bir Kadîr'e hiçbir şey ağır gelmez.

"Onu öyle yapan her şey'i yapabilir" fikrini, temaşa eden herbir zîşuura ders verir. Hem öyle bir tarzda Güneş'i takib ediyor ki; bir saniye kadar yolunu şaşırmıyor, zerre kadar vazifesinden geri kalmıyor. Dikkatle bakana:

Subhene men tahayyere fi sunihi'i ukul □dedirtiyor. Hususan Mayıs'ın âhirinde olduğu gibi, bazı vakitte ince hilâl şeklinde Süreyya menziline girdiği

vakit, hurma ağacının eğilmiş beyaz bir dalı suretini ve Süreyya bir salkım suretini gösterdiğinden, o yeşil sema perdesi arkasında, hayale nuranî büyük bir ağacın vücudunu tahayyül ettirir. Güya o ağaçtan bir dalının bir sivri ucu, o perdeyi delmiş, bir salkımıyla beraber başını çıkarmış, Süreyya ve Hilâl olmuş ve sair yıldızlar da o gaybî ağacın meyveleri olduğunu hayale telkin eder. İşte

Ke'l urcuni-l kadim teşbihinin letafetini, belâgatını gör.

Sonra: *Huvellezi cea'la lekümü-l arde zehulen femşu fî menakıbiha* âyeti hatırıma geldi ki; zemin müsahhar bir sefine, bir merkûb olduğunu işaret ediyor. O işaretten kendimi feza-yı kâinata sür'atle seyahat eden pek büyük bir geminin yüksek bir mevkiinde gördüm. At ve gemi gibi bir merkûbe binildiği zaman kıraeti sünnet olan:

Subhene'llezi sehharu lena haza vema künna lehü mukrinin âyetini okudum.

Hem gördüm ki: Küre-i Arz şu hareketle, sinema levhalarını gösteren bir makina vaziyetini aldı; bütün semavatı harekete getirdi, bütün yıldızları muhteşem bir ordu gibi sevke başladı. Öyle şirin ve yüksek manzaraları gösterdi ki, ehl-i fikri mest ü hayran eder. “*Fesühbanallah!*” dedim; ne kadar az bir masrafla ne kadar çok ve büyük ve garib ve acib, âlî ve gâfî işler görülüyor. Bu noktadan iki nükte-i imaniye hatıra geldi:

Birincisi: Birkaç gün evvel bir misafirim bana soru etti. O şüpheli soru esası şudur: Cennet ve Cehennem pek çok uzaktırlar. Haydi ehl-i Cennet, lütf-u İlahî ile berk ve burak gibi uçarak haşirden geçerler, Cennet'e giderler. Fakat ehl-i Cehennem, sakil cisimleri ve büyük ve ağır günahların yükleri altında nasıl gidecekler? Hangi vasıta ile?

İşte hatıra gelen şudur: Nasılki meselâ Amerika'da, bütün milletler umumî bir kongreye davet edilse, her millet büyük gemisine biner, oraya gider. Öyle de: Bahr-i muhit-i kâinata, bir senede yirmibeş bin senelik uzun bir seyahata alışan Küre-i Arz; ahalisini alır, gider mahşer meydanına boşaltır. Hem her otuzüç metrede bir derece-i hararet tezayüd ettiği delaletiyle, merkez-i Arz'da bulunan Cehennem ateşinin hadîşçe beyan olunan derece-i hararetine muvafık ikiyüz bin derece-i harareti taşıyan ve hadîsin rivayatına göre, dünyada ve berzahta büyük Cehennem'in bazı vazifelerini gören ateşini Cehennem'e döker; sonra emr-i İlahî ile daha güzel ve bâki bir surete tebeddül eder; âhiret âleminde bir menzil olur.

Hatıra gelen ikinci nükte: Sâni'-i Kadîr, Fâtır-ı Hakîm, Vâhid-i Ehad kemal-i kudretini ve cemal-i hikmetini ve delil-i vahdetini göstermek için, pek az birşeyle çok işleri görmek; pek küçük birşeyle, pek büyük vazifeleri gördürmeyi âdet etmiştir. Bazı Sözlerde demiştim ki: Eğer bütün eşya bir tek zâta isnad edilse, vücub derecesinde bir sühulet, bir kolaylık peyda eder. Eğer eşya müteaddid sâni'lere, esbablara isnad edilse; imtina' derecesinde bir suubet,

bir müşkilât ortaya düşer. Çünkü bir zabıt gibi veya usta gibi bir tek zât, kesretli efrada ve kesretli taşlara bir fiil ile, bir hareket ile ve sühuletle bir vaziyet verip bir netice hasıl eder ki, eğer o vaziyeti alması ve o neticeyi istihsal etmesi, o ordudaki efrada ve o direksiz kubbedeki taşlara havale edilse; pek çok fiillerle, pek çok müşkilâtla, pek çok karışıklıklarla ancak yapılabilir.

İşte şu kâinattaki raks u deveran, seyr ü cevelan ve temaşa-i tesbihfeşan ve fusul-i erbaa ve gece-gündüzdeki seyeran gibi ef'al, eğer vahdete verilse; birtek zât, birtek emirle, birtek küreyi tahrik ile mevsimlerin değişmesindeki acaib-i san'atı ve gece gündüzün deveranındaki garaib-i hikmeti ve yıldızların ve Şems ve Kamer'in surî hareketlerinde şirin temaşa levhalarını göstermek gibi o âlî vaziyetleri ve gâlî neticeleri istihsal eder. Çünkü umum mevcudat ordusu Onundur. İstese, Arz gibi bir neferi, umum yıldızlara kumandan tayin eder; koca Güneş'i, ahalisine ısıtıcı ve ışık verici bir lâmba ve elvah-ı nukuş-u kudret olan fusul-i erbaayı da bir mekik ve sahaif-i kitabet-i hikmet olan gece gündüzü de bir yay yapar. Herbir gününe, ayrı bir şekilde bir Kamer'i göstererek, evkatın hesabı için takvimcilik yaptırır.. ve yıldızların kendilerine, raksa gelen ve cezbeden rakseden melaikenin ellerinde süslü ve şirin, parlak nazenin misbahlar suretini vermek gibi, Arz'a ait çok hikmetlerini gösterir. Eğer bu vaziyetler, umum mevcudata hükmü ve nizamı ve kanunu ve tedbiri müteveccih olan bir zâtтан istenilmezse, o vakit umum güneşler, yıldızlar, hakikî hareket ile ve hadsiz bir sür'atle hadsiz bir mesafeyi her gün kat'etmeleri lâzım gelir.

İşte vahdete nihayetsiz sühulet ve kesrette nihayetsiz suubet bulunduğuandır ki; ehl-i san'at ve ticaret, kesrete bir vahdet verir, tâ sühulet ve kolaylık olsun, yani şirketler teşkil ederler.

Elhasıl: Dalalet yolunda nihayetsiz müşkilât var, hidayet ve vahdet yolunda nihayetsiz sühulet var⁶⁴.

El Baki Hüvel Baki
Said Nursî

Dokuzuncu Mektub

Bismihî Subhenehu, ve in min şeyin illa yusebbihu bi hamdihi□

(Yine O halis talebesine gönderdiği mektubun bir parçasıdır.)

Sâniyen: Neşr-i envâr-ı Kur'aniyedeki muvaffakiyetin ve gayretin ve şevkin, bir ikram-ı İlahîdir, belki bir keramet-i Kur'aniyedir bir inayeti Rabbaniyedir. Sizi tebrik ediyorum. Keramet ve ikram ve inayetin bahsi geldiği münasebetiyle, keramet ve ikramın bir farkını söyleyeceğim.

Şöyle ki:

⁶⁴ Mektubat, s.14-17.

Kerametın izharı, zaruret olmadan zarardır. İkramın izharı ise, bir tahdis-i nimettir. Eğer keramet ile müşerref olan bir şahıs, bilerek hârika bir emre mazhar olursa, o halde eğer nefs-i emmaresi bâki ise, kendine güvenmek ve nefsine ve keşfine itimad etmek ve gurura düşmek cihetinde istidrac olabilir. Eğer bilmeyerek hârika bir emre mazhar olursa, meselâ birisinin kalbinde bir sual var, intak-ı bilhak nev'inden ona muvafık bir cevap verir; sonra anlar. Anladıktan sonra kendi nefsine değil, belki kendi Rabbisine itimadı ziyadeleşir ve *“Beni benden ziyade terbiye eden bir hafızım vardır.”* der, tevekkülünü ziyadeleştirir. Bu kısım, hatarsız bir keramettir; ihfasına mükellef değil, fakat fahr için kasden izharına çalışmamalı. Çünkü onda zahiren insanın kesbinin bir medhali bulunduğundan, nefsine nisbet edebilir. Amma ikram ise; o, kerametın selâmetli olan ikinci nev'inden daha selâmetli, bence daha âlîdir. İzharı, tahdis-i nimettir. Kesbin medhali yoktur, nefsi onu kendine isnad etmez.

İşte kardeşim; hem senin hakkında, hem benim hakkımda, bahusus Kur'an hakkındaki hizmetimizde eskiden beri gördüğüm ve yazdığım ihsanat-ı İlahiye bir ikramdır; izharı, tahdis-i nimettir. Onun için sana karşı tahdis-i nimet nev'inden ikimizin hizmetimize ait muvaffakiyâtı yazıyorum. Biliyordum ki sende fahr değil, şükür damarını tahrik ediyor.

Sâlisen: *Görüyorum ki: Şu dünya hayatında en bahtiyar odur ki: Dünyayı bir misafırhane-i askerî telakki etsin ve öyle de iz'an etsin ve ona göre hareket etsin. Ve o telakki ile, en büyük mertebe olan mertebe-i rızayı çabuk elde edebilir. Kırılacak şişe pahasına, daimî bir elmasın fiatını vermez; istikamet ve lezzetle hayatını geçirir. Evet dünyaya ait işler, kırılmağa mahkûm şişeler hükmündedir; bâki umûr-u uhreviye ise, gayet sağlam elmaslar kıymetindedir.*

İnsanın fitratındaki şiddetli merak ve hararetli muhabbet ve dehşetli hırs ve inadlı taleb ve hâkeza şedid hissiyatlar, umûr-u uhreviyeyi kazanmak için verilmiştir. O hissiyatı, şiddetli bir surette fâni umûr-u dünyeviyeye tevcih etmek, fâni ve kırılacak şişelere, bâki elmas fiatlarını vermek demektir. Şu münasebetle bir nokta hatıra gelmiş, söyleyeceğim. Şöyle ki:

Aşk, şiddetli bir muhabbettir; fâni mahbublara müteveccih olduğu vakit ya o aşk kendi sahibini daimî bir azab ve elemde bırakır veyahut o mecazî mahbub, o şiddetli muhabbetin fiatına değmediği için bâki bir mahbubu arattırır; aşk-ı mecazî, aşk-ı hakikîye inkılab eder.

İşte insanda binlerle hissiyat var. Herbirisinin aşk gibi iki mertebesi var. Biri mecazî, biri hakikî.

Meselâ: Endişe-i istikbal hissi herkeste var; şiddetli bir surette endişe ettiği vakit bakar ki, o endişe ettiği istikbale yetişmek için elinde sened yok.

Hem rızık cihetinde bir taahhüd altında ve kısa olan bir istikbal, o şiddetli endişeye değmiyor. Ondan yüzünü çevirip, kabirden sonra hakikî ve uzun ve gafiller hakkında taahhüd altına alınmamış bir istikbale teveccüh eder. Hem

mala ve câha karşı şiddetli bir hırs gösterir.. bakar ki: Muvakkaten onun nezaretine verilmiş o fâni mal ve âfetli şöhret ve tehlikeli ve riyaya medar olan câh, o şiddetli hırsa değmiyor. Ondan, hakikî câh olan meratib-i maneviyeye ve derecat-ı kurbiyeye ve zâd-ı âhirete ve hakikî mal olan a'mal-i sâlihaya teveccüh eder. Fena haslet olan hırs-ı mecazî ise, âlî bir haslet olan hırs-ı hakikîye inkılab eder.

Hem meselâ: Şiddetli bir inad ile; ehemmiyetsiz, zâil, fâni umûrlara karşı hissiyatını sarfeder. Bakar ki, bir dakika inada değmeyen birşey'e, bir sene inad ediyor. Hem zararlı, zehirli bir şey'e inad namına sebat eder. Bakar ki, bu kuvvetli his, böyle şeyler için verilmemiş. Onu onlara sarfetmek, hikmet ve hakikata münafidir. O şiddetli inadı, o lüzumsuz umûr-u zâileye vermeyip, âlî ve bâki olan hakaik-i imaniyeye ve esasat-ı İslâmiyeye ve hidemat-ı uhreviyeye sarfeder. O haslet-i rezile olan inad-ı mecazî, güzel ve âlî bir haslet olan hakikî inada, -yani hakta şiddetli sebat-ı inkılab eder.

İşte şu üç misal gibi; insanlar, insana verilen cihazat-ı maneviyeyi, eğer nefsin ve dünyanın hesabıyla istimal etse ve dünyada ebedî kalacak gibi gafilane davransa, ahlâk-ı rezileye ve israfat ve abesiyete medar olur. Eğer hafiflerini dünya umûruna ve şiddetlilerini vezaif-i uhreviyeye ve maneviyeye sarfetse, ahlâk-ı hamîdeye menşe', hikmet ve hakikata muvafık olarak saadet-i dâreyne medar olur.

İşte tahmin ederim ki, nâsihlerin nasihatları şu zamanda tesirsiz kaldığının bir sebebi şudur ki: Ahlâksız insanlara derler: "Hased etme! Hırs gösterme! Adavet etme! İnad etme! Dünyayı sevmek!" Yani, fıtratını değiştir gibi zahiren onlarca mâlâyutak bir teklifte bulunurlar. Eğer deseler ki: "Bunların yüzlerini hayırlı şeylere çeviriniz, mecralarını değiştiriniz." Hem nasihat tesir eder, hem daire-i ihtiyarlarında bir emr-i teklif olur.

Râbian: Ülema-i İslâm ortasında "İslâm" ve "iman"ın farkları çok medar-ı bahsolmuş. Bir kısmı "ikisi birdir", diğer kısmı "ikisi bir değil, fakat biri birisiz olmaz" demişler ve bunun gibi çok muhtelif fikirler beyan etmişler. Ben şöyle bir fark anladım ki:

İslâmiyet, iltizamdır; iman, iz'andır. Tabir-i diğerle: İslâmiyet, hakka tarafgirlik ve teslim ve inkıyaddır; iman ise, hakkı kabul ve tasdiktir. Eskide bazı dinsizleri gördüm ki: Ahkâm-ı Kur'aniyeye şiddetli tarafgirlik gösteriyorlardı. Demek o dinsiz, bir cihette hakkın iltizamıyla İslâmiyete mazhardı; "dinsiz bir müslüman" denilirdi. Sonra bazı mü'minleri gördüm ki; ahkâm-ı Kur'aniyeye tarafgirlik göstermiyorlar, iltizam etmiyorlar.. "gayr-ı müslim bir mü'min" tabirine mazhar oluyorlar.

Acaba İslâmiyetsiz iman, medar-ı necat olabilir mi?

Elcevab: İmansız İslâmiyet, sebep-i necat olmadığı gibi; İslâmiyetsiz iman da medar-ı necat olamaz. Felillahilhamdü velminnetü, Kur'anın i'caz-ı manevisinin feyziyle Risale-i Nur mizanları, din-i İslâmın ve hakaik-i

Kur'aniyenin meyvelerini ve neticelerini öyle bir tarzda göstermişlerdir ki; dinsiz dahi onları anlasa, taraftar olmamak kabil değil. Hem iman ve İslâmın delil ve bürhanlarını o derece kuvvetli göstermişlerdir ki; gayr-ı müslim dahi anlasa, herhalde tasdik edecektir. Gayr-ı müslim kaldığı halde, iman eder. Evet Sözler, Tûbâ-i Cennet'in meyveleri gibi tatlı ve güzel olan iman ve İslâmiyetin meyvelerini ve saadet-i dâreynin mehasini gibi hoş ve şirin öyle neticelerini göstermişler ki, görenlere ve tanıyanlara nihayetsiz bir tarafgirlik ve iltizam ve teslim hissini verir. Ve silsile-i mevcudat gibi kuvvetli ve zerrat gibi kesretli iman ve İslâmın bürhanlarını göstermişler ki, nihayetsiz bir iz'an ve kuvvet-i iman verirler. Hattâ bazı defa Evrad-ı Şah-ı Nakşibendî'de şهادet getirdiğim vakit,

Ala' zalike nehya ve aleyhi nemutu ve aleyhi nube'su ğada dediğim zaman, nihayetsiz bir tarafgirlik hissediyorum. Eğer bütün dünya bana verilse, bir hakikat-ı imaniyeyi feda edemiyorum. Bir hakikatın bir dakika aksini farzetmek, bana gayet elîm geliyor. Bütün dünya benim olsa, bir tek hakaik-i imaniyenin vücud bulmasına bilâ tereddüd vermesine, nefsim itaat ediyor.

Ve amenna bima arselte min resulin ve amenna bima ünzilte min kitabın ve sadekkna dediğim vakit nihayetsiz bir kuvvet-i iman hissediyorum. Hakaik-i imaniyenin herbirisinin aksini aklen muhal telakki ediyorum, ehl-i dalaleti nihayetsiz ebleh ve divane görüyorum. Senin vâlideynine pek çok selâm ve arz-ı hürmet ederim. Onlar da bana dua etsinler. Sen benim kardeşim olduğun için, onlar da benim peder ve vâlidem hükmündedirler. Hem köyünüze, hususan senden “Sözler”i işitenlere umumen selâm ediyorum⁶⁵.

El Baki Hüvel Baki Said Nursî

Barla Lahikası'ndan

Bismihi ve in min şeyin illa yusebbihu bi hamdihi □

Mukaddeme

Hulusi Bey ve Sabri Efendi'nin mektublarında Risale-i Nur hakkındaki fıkralarının, bir mektub suretinde Risale-i Nur eczaları içinde idhal edilmesinin beş sebebi var:

Birincisi: Hulusi ise, âhirdeki Sözler'in ve ekser Mektubat'ın yazılmasına onun gayreti ve ciddiyeti en mühim sebep olması... Ve Sabri'nin dahi Ondokuzuncu Mektub gibi bir sülüs-ü Mektubat'ın yazılmasına sebep, onun samimî ve ciddi iştiyakı olmasıdır.

İkinci Sebeb: Bu iki zât bilmiyorlardı ki; bir vakit şu fıkralar neşredilecek. Bilmedikleri için gayet samimî, tasannu'suz, hâlisane ve derece-i zevklerini ve

⁶⁵ Mektubat; s.29-32

o hakaika karşı şevklerini ifade etmek için, hususî bir surette yazmışlar. Onun için o takdiratları takriz nev'inden değil, doğrudan doğruya mübalağasız bir surette, gördükleri ve zevkettikleri hakikatı ifade etmeleridir.

Üçüncü Sebeb: Bu iki zât hakikî talebelerimden ve ciddî arkadaşlarımdan... Ve hizmet-i Kur'an'da arkadaşlarım içinde talebelik ve kardeşlik ve arkadaşlığın üç hâssası var ki, bu iki zât üçünde de birinciliği kazanmışlar.

Birinci Hassa: Bana mensub her şeye malları gibi tesahub ediyorlar. Bir Söz yazılsa, kendileri yazmış ve te'lif etmiş gibi zevk alıyorlar, Allah'a şükrediyorlar. Âdeta cesedleri muhtelif, ruhları bir hükmünde hakikî manevî vereselerdir.

İkinci Hassa: Bütün makasid-i hayatiye içinde en büyük, en mühim maksadları, o nurlu Sözler vasıtasıyla Kur'an'a hizmet biliyorlar. Dünya hayatının netice-i hakikiyesinin ve dünyaya gelmekteki vazife-i fitriyelerinin en mühimmi, hakaik-i imaniyeye hizmet olduğunu telakkileridir⁶⁶.

Üçüncü Hassa: Ben kendi nefsimde tecrübe ettiğim ve eczahane mukaddese-i Kur'aniyeden aldığım ilâçları, onlar da kendi yaralarını hissedip o ilâçları merhem suretinde tecrübe ediyorlar. Aynı hissiyatımla mütehasşis oluyorlar. Ve ehl-i imanın imanlarını muhafaza etmek gayreti, en yüksek derecede taşımaları ve ehl-i imanın kalbine gelen şübehat ve evhamdan hasıl olan yaraları tedavi etmek iştiyakı, yüksek bir derece-i şefkatte hissetmeleridir⁶⁷.

Dördüncü Sebeb: Hulusi Bey benim yegâne manevî evlâdım ve medar-ı tesellim ve hakikî vârisim ve bir deha-yı nuranî sahibi olacağı muhtemel olan biraderzadem Abdurrahman'ın vefatından sonra, Hulusi aynen yerine geçip o merhumdan beklediğim hizmeti, onun gibi ifaya başlamasıyla.. ve ben onu görmeden epey zaman evvel Sözler'i yazarken, onun aynı vazifesiyle muvazzaf bir şahs-ı manevî bana muhatab olmuşçasına, ekseriyet-i mutlaka ile temsilâtım onun vazifesine ve mesleğine göre olmuştur. Demek oluyor ki, bu şahsı Cenab-ı Hak bana hizmet-i Kur'an ve imanda bir talebe, bir muîn tayin etmiş. Ben de bilmeyerek onunla onu görmeden evvel konuşuyormuşum, ders veriyormuşum.

Sabri ise fitraten bende mevcut has bir nişan var. Bütün gezdiğim yerde kimsede görmedim. Sabri'de aynı nişan-ı fitrî var. Bütün talebelerim içinde, karabet-i nesliyeden daha ziyade bir karabet kendinde hissetmiş. Ve şu havalide en az ümid ettiğim ve o da geç uyandığı halde en ileri gittiği bir işarettir ki; o da bir Hulusi-i Sânidir, müntehabdır. Cenab-ı Hak tarafından bana talebe ve hizmet-i Kur'anda arkadaş tayin edilmiştir.

Beşinci Sebeb: Ben kendi şahsıma ait takdirat ve medhi kabul etmem. Çünkü manen büyük zarar gördüm. Onun için şahsıma karşı takdirat, fahr u gurura medar olduğu için şiddetle nefret edip korkuyorum. Fakat Kur'an-ı

⁶⁶ Barla Lahikası; s.21.

⁶⁷ Barla Lahikası; s.21.

Hakîm'in dellâli ve hizmetkârı olmaklığım cihetinden ve o vazife-i kudsiye noktasında takdirat ve medih bana ait olmayıp, nurlu Sözler'e ve belki doğrudan doğruya hakaik-i imaniyeye ve esrar-ı Kur'aniyeye ait olduğu için onu müfte-hirane değil, Cenab-ı Hakk'a karşı müteşekkirene kabul ediyorum. İşte bu iki şahıs, bu hakikatı herkesten ziyade anladıkları için, onlar bilmeyerek vicdanla-rının sevgiyle yazdıkları takdirat ve medihlerini, Risale-i Nur eczaları içinde dercedilmeye sebep olmuştur.

Cenab-ı Hak bunların emsalini ziyade etsin ve onları da muvaffak etsin ve tarîk-ı haktan ayırmasın, âmîn.

Allahümme veffikna ve iyyahuma ve emsaluhuma ve ihvanına li hıdmeti'l Kur'an ve'l iman kema tuhibbu ve terda bihakki men enzelte aleyhi'l kur'an aleyhi afdül's salati ve etemmü't teslimatı mahtelefe'l melevani ve ma dare'l kameran⁶⁸.

Said Nursî

Bismillahirrahmanirrahim

Bismihi ve in min şeyin illa yusebbihu bi hamdihi □

Esselamu aleyhküm verahmetüllahi ve beraketuhu bi adedi zerratı'l kainatı ebeden

(Hulusi'nin birinci fıkrasıdır)

Eyyühe-l Üstad-ül Muhterem!

Kendilerini fakir ve hakir görmekte zevk alan zevat-ı âliye gibideğil, belki olduğu gibi görünmek isteyen ve talebem, kardeşim, biraderzadem ünvanlarıyla taltif buyurduğunuz bendeniz, hakikatte manen düşkün bir vaziyette ve cidden duanıza muhtaç bir haldeyim.

Serapa Nur olan Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ın hak ve hakikatını, bu asır insanlarının bilhassa fırak-ı dâllenin gözlerine sokacak derecede bazı Kur'an lemaatının zahir olmasına murad-ı İlahî taalluk etmiş ve bu emr-i mühimme felillahilhamd muhterem üstadımız vasıta olmuştur.

İşte hiç ender hiç olan bu talebenize de yine lütuf ve fazl ve inayet-i İlahî ile bu âlî memuriyetini îfa eden aziz ve muhterem hocasına ve Hazret-i Kur'an hesabına pek cüz'î bir hademelik yaptırılmıştır.

Bundan dolayı ne kadar şükretsem azdır, fahre zerre kadar hakkım yoktur. Belki şu hademelikte yapmış olmaklığım muhtemel hatiat ve kusurattan dolayı afvımı niyaz ve istirham ediyorum. Fena şahsiyetimi tarif eylemekliğim gerçi

⁶⁸ Barla Lahikası; s.23.

manasızdır. Fakat mürasele ve mülâkatta bu bâbda pek çok büyük iltifatlarınızı gördüğümünden mütehasıl hicab sevkiyle ufak bir tasdi'de bulundum. Son iki mektubunuzda sual buyurulan hususa cevap vermekliğim ısrar ile emirbuyuruldu⁶⁹. *Semiana ve ata'na*

Fakat bu ağır suale, acz u fakrın en müntehasında bulunan bu kardeşiniz hak ve hakikata muvafık ve mutabık bir cevap verebilmek için inayet ve kerem-i İlâhî ve meded-i ruhanîyet-i Peygamberîye iltica eyledi. Şöyle ki:

Mübarek Sözlere şübhesiz Kitab-ı Mübin'in nurlu lemaatıdır. İçinde izaha muhtaç yerler eksik olmamakla beraber küll halinde kusursuz ve noksansızdır. Beşerin her tabakası kendi fitrî anlayışları nisbetinde hissemend ve faidemend olurlar. Şimdiye kadar tenkid olunmaması, her meslek ve mezheb ve meşreb ehline hoş gelmesi ve mülhidlerin dil uzatamayıp ebkem kalmaları, kanaatımızın sıhhatine delalet etmeğe kâfidirler.

Vazifenizin bitmediğine dair düşünebildiğim bürhanlar:

Evvelâ: Bid'atların çoğaldığı bir zamanda ülemanın sükût etmemeleri lâzım geldiğine dair beyan buyurulan hadîsteki emir ve zecr.

Sâniyen: Peygamberimizin ittibâna mükellef olduğunuzdan onlar gibi müddet-i hayatınızca vazifeye devam mecburiyeti olduğu.

Sâlisen: Madem bu hizmet münhasıran re'yiniz ile değil, istihdam olunuyorsunuz; nasıl Mübelliğ-i Kur'an, Fahr-i Cihan, Habib-i Yezdan Sallallahu Aleyhi ve Sellem Efendimiz Hazretleri bir gün

Elyevme ekmeltü leküm diniküm ferman-ı celilini tebliğ buyurmakla aynı zamanda vazife-i risaletinin hitamına remzen işaret eylemişti. Muhterem Üstadın da hizmeti kâfi görülürse, bildirilir kanaatındayım.

Râbian: Sözlere hakkında bugüne kadar sükût edilmesi ve tenkide cür'et edilmemesi, ilâ-nihaye bu hâlin devam edeceğine delil olamaz.

Hâl-i hayatınızda muhtemel hücumlara evvelen ve bizzât zât-ı fâzılaneleri cevap vereceksiniz.

Hâmisen: Dünyayı unutmak istesenez, başka hiç bir sebep olmasa dahi yalnız bu mübarek Sözlere rabıta peyda eden insanların rica edecekleri izahatı vermek isteyecek ve cevabsız bırakmayacaksınız.

Sâdisen: Allah için sizi sevenlere ve sizden istizahta bulunanlara yazdığınız pek kıymetli yazılarla meclis-i ilminizde takrir buyurduğunuz mütenevvi ve Sözlere'e bile geçmeyen mesail kat'iyetle gösteriyorlar ki: İhtiyaç da, hizmet de bitmemiştir⁷⁰.

Birkaç maruzat: Nurlu Sözlere'i cemaate okumak nasib olduğu zamanlarda, bende bazı hissiyat hasıl oluyordu; şurada arza müsaadenizi rica edeceğim.

⁶⁹ *Barla Lahikası*; s.25.

⁷⁰ *Barla Lahikası*; s.26.

Evvelâ: Muhterem Üstadıma maruzatta bulunmak için kalemi elime aldığım zaman ruhumda büyük bir inkişaf hissediyor ve ihtiyarsız kalemim o andaki muvakkat duygularıma tercüman olduğunu görüyorum.

Saniyen: Şöyle düşünüyordum; eğer yalnız adüvv-i ekber olan nefsin hilesinden ve cinn ü ins ve şeytanların mekrinden emin olayım diye herkes başını karanlığa çekse ve kendisi köşe-i nisyanı çekilse veya çekilmek istese ve âlem-i insan ve âlem-i İslâm mühmel kalacak, kimsenin kimseye faidesi olmayacak bir zaman olsa; ben din kardeşlerime bu nurlu hakikatleri iblağ edeyim de Allah-u Zülcelal nasıl şe'n-i uluhiyetine yaraşırsa öyle muamele eylesin. Nefsimi düşünmekten kat'-ı nazar etmeyi yine o zamanlarda çok faydeli görüyordum. Bundaki hikmet nedir?

Sâlisen: Esma-i hüsnadan Rahman ve Rahîm isimleri en a'zam mertebede olduklarından mı, yoksa başka sebep ve hikmetle mi “Bismillahirrahmanirrahîm” kelimesi içine dâhil olmuşlardır? Bu da şu mektubu yazarken kalbime geldi, ben de soruyorum.

Aziz ve muhterem Üstadım, sizin vücudunuza yalnız bizler değil, bütün âlem-i İslâm muhtaçtır. Çünkü mü'minlerin imanına kuvvet veren, gafilleri uyandıran, dalaletle düşenlere râh-ı hidayeti gösteren, hükema-yı felasifeyi beht ü hayrette bırakan Kur'an-ı Mübin'den nebean ve lemaan eden o kudsî Sözler'in vücuduna vasıta oldunuz. Hemen Cenab-ı Erhamürrâhimîn aziz üstadımızı sıhhat ve âfiyette daim ve ümmet-i Muhammed üzere kaim buyursun, âmîn bihürmeti Seyyid-il Mürselîn⁷¹.

Hulusi

Risale-i Nur mektublarından bu mektubunuzun bendeki tesirlerini hülâsaten arzedeğim:

Sıhhat ve âfiyetinizin devamı, şükrümü; bu gibi mesailin hallini isteyenlerin vücudu, ümidimi; nazarımda ilim sayılacak her şeyi sizden öğrendiğim için, bu vesile ile hakikat sahasındaki malûmatımı; hasb-el beşeriye fütur hasıl oluyorsa, şevkimi; hasta bir talebeniz olduğumdan

Kur'an'ın eczahanesinden verdiğiniz bu ilâçlarınızla sıhhatimi, matbaha-i Kur'an'dan intihab buyurduğunuz bu gıdalarla bütün hasselerimin kuvvetini, hayatın beş derecesini de talim, mevtin itibarî bir keyfiyet olduğunu tefhim, i'dam-ı ebedinin mutasavver olamayacağına kalbimi takvim buyurduktan sonra, Allah için muhabbetin her halde bu hayat derecelerinde de devam ederek hayat-ı bâkiyede bâki meyvesini vereceğini işaret buyurmakla müddet-i hayatımı nihayetsiz artırmağa sebep olmuştur.

Risale-i Nur ile ihdâ buyurduğunuz dualar, zâten her gün sevgili Üstadı düşünmeğe kâfi gelmektedir. Kur'an'ın nihayetsiz füyuzatından, tükenmez

⁷¹ Barla Lahikası; s.27.

hazinesinden inayet-i Hak'la edindiğiniz ve tebliğe me'zun olduğunuz manaları, cevherleri göstermekle, bildirmekle de bu bîçare ve müştak talebe ve kardeşinize sonuna kadar ders vermek istediğinizi izhar ediyorsunuz ki; bu suretle de ebeden ve teşekkürle gözümün önünden, hayalimden ayrılmamak-lığınız temin edilmiş oluyor⁷².

Elhamdulillahi haza min fadli rabbi

Hulusi

Muvasalatımın ilk gecesi pederimin misafirlerine tahsis eylediği odaya devam eden zevata; mütevekkilen alallah, akşam ile yatsı arasında Risale-i Nur'u okumağa başladım.

Sevgili Üstadım! Evvelce arzettiğim vechile ben artık birşey için yaşadığımı zannediyorum. O da, üstadım olan dellâl-ı Kur'an'ın vazife-i memure-i maneviyesini ifada kendilerine pek cüz'î bir yardım ve Kur'an hesabına cüz'î bir hizmetkârlıktan ibarettir. Orada bulunduğunuz müddetçe Hazret-i Kur'an'dan hakikat-ı iman ve İslâm hesabına vaki' olacak istihraç ve tecelliyattan mahrum bırakılmamaklıgımı hassaten istirham ediyorum.

İnşâallah müstecab olan duanızla Allah-u Zülcelal, Risale-i Nur hizmetinde ümid ve arzu ettiğim neticeye vâsıl, merhum ve mağfur Abdurrahman gibi âhir nefeste iman ve tevfik ve saadet-i bâkiyede iki cihan serveri Nebiyy-i Ekremimiz Muhammeden-il Mustafa (Sallallahu Teâlâ Aleyhi ve Sellem) Efendimize ve siz muhterem üstadımın arkasında ve yakınında komşuluk vermek suretiyle âmâl-i hakikiyeye nâil buyurur.

Risale-i Nur gerçi zahiren sizin eserinizdir, fakat nasılki Kur'an-ı Mübin Allah'ın kelâmı iken Seyyid-i Kâinat, Eşref-i Mahlukat Efendimiz nâsa tebliğe vasıta olmuştur, siz de bu asırda yine o Furkan-ı Azîm'in nurlarından bugünün karmakarışık sarhoş insanlarına emr-i Hak'la hitab ediyorsunuz. Öyle ise; O Hakîm-i Rahîm, size bu eseri yaptırtan, o Nurları ayak altında bıraktırmaz. Elbette ve elbette fânilerden belki de hiç ümid edilmediklerden sahibler, hâfızlar, ikinci üçüncü hattâ onuncu derecede mübellîgler, naşirler halk buyurur itikadındayım⁷³.

Hulusi

Evet İslâmiyet gibi bir âlî tarikatım, acz u fakrı Allah'a karşı bilmek gibi bir meşrebim, Seyyid-ül Mürselîn gibi bir rehberim, Kur'an-ı Azîmüşşan gibi bir mürşidim, bir dakikada mertebe-i velayete erişmek gibi ulvî bir netice almak mümkün olan askerlik gibi bir mesleğim var.

⁷² Barla Lahikası; s.28

⁷³ Barla Lahikası; s.29.

Üstadım bana ve dinleyen her zevi-l ukûle, tarîkat zamanı değil, imanı kurtarmak zamanıdır, beş vakit namazını hakkıyla eda et, namazın nihayetindeki tesbihleri yap, ittiba'-ı sünnet et, yedi kebairi işleme dersini vermiştir. Ben gerek bu derse, gerek Risalet-ün Nur ile verilen derslere, Kur'an'dan istinbat buyurarak gösterdiği hakikatlere karşı Allah'ın tevfiğiyle can ü dilden belî dedim, tasdik ettim ve bana böylece hakikat dersini veren bu zâta da ömrümde ilk defa olarak Üstad dedim. Hata etmedim, isabet ettim⁷⁴.

Hulusi

Bu kerre irsal buyurulan Mektubat-ün Nur zeyilleri, emsali gibi hoş, güzel ve bedî'dir. Eserlerin Nur ism-i azîminin tecellisi olduğuna, ihtiyaca ve hâl-i âleme göre yazdırıldığına bence asla şübhe kalmamıştır.

Bunu küçük bir misal ile teyid etmek isterim. Mülhidler çok ileri gidiyorlar. Meselâ: ilâ âhir.

İşte bu ahmakların hezeyanına ve her nevi iğfallerine ve zahiren süslü lâflarına kanmayarak, iman ve itikadlarında sabit-kadem olmaları için erbab-ı imana kuvvet ve zümre-i tuğyana kahr u şiddetle ders-i ibret verecek pek münasebetli sözler, mevzubahis âsârda ayân-beyan görülmektedir.

Hayfâ ki, bu Nurlar şimdilik (Haşiye) lihikmetin pek mahdud sahada ve ancak mü'minler içinde neşredilebilir.

Essabru miftahu'l ferec İnnallahe ma'e es-sabirin

Hulusi

Otuzikinci Söz'ün Üçüncü Mevkıfını da Hakkı Efendi kardeşimizle merak ve dikkatle okuduk. Cidden çok âlî mefhumu var.

Tavsife bu âcizin kudreti olsa, belki bu ikinci nokta için pek ziyade rahatsız etmeğe cesaret ederdim. Heyhat ki, diğer hususatta olduğu gibi, bunda da sıfır-ül yed bulunuyorum. Yalnız hulus ve safiyetle ve kısaca derim: Belki diğer bütün Sözler'in daha fevkinde parlayan bir necm-i nurefşandır.

(Doktordan Mi'rac'ı nasıl bulduğunu sordum. Doktor Kemal der:

“Eserin pek büyük kıymetini takdir etmek için İslâm olmağa bile lüzum yok, insan olmak kâfi” cevabını verdi.)

Hulusi

⁷⁴ Barla Lahikası; s.30.

Bizler ki, elhamdülillahi teâlâ âhiret kardeşiniz, Kur'an hizmetinde âciz hizmetkârınız, esrar-ı Kur'aniyenin beyanında, eşşükrü lillahi teâlâ "Ashab-ı Kehf" gibi musahibiniziz. Liyakat ve kifayetimizin çok fevkinde mahza bir lütuf ve inayet-i Samedanî olarak talebeniz bulunuyoruz. Bundaki niam-ı Sübhaniyeye hamd ve şükürden âciz bulunuyoruz⁷⁵.

Hulusi

Gönül isterdi ki, o muazzam Sözler'e sönük yazılarımla biraz uzun cevap yazayım. Fakat buna muvaffak olamıyorum. Kabiliyetimin azlığı, istidadımın kısalığı, iktidarımın noksanlığıyla beraber uhdeme verilmiş olan birkaç maddî vazifelerin taht-ı tesirinde dimağım meşgul ve âdeta meşbu' olduğundan, o mübarek cevherlerinize mukabil âdi boncuk bile ibraz edemeyeceğim.

Biliyorsunuz ki, çok ifadelerimde sizi taklid ettiğim birinci sebebi, merbutiyet-i hâlisane min; ikinci sebebi, kudret-i kalemiyemin kifayetsizliğidir. Fakat mübarek Yirmidördüncü Söz'de misali geçen fakir gibi, ben de derim: Ey sevgili Üstadım, eğer gücüm yetse, elimden gelse bütün o nurlu Sözler ayarında kelimelerden mürekkebe cümlelerle size maruzatta bulunmak isterim. Fakat biliyorsunuz ki, yok. Niyetime göre muamele buyurunuz⁷⁶.

Hulusi

Eser, emsali gibi nurlu ve hikmetlidir. İnşâallah temenni buyurduğunuz vecihle ümmet-i Muhammed'in içtimaî ve pek mühim bir yarasına kat'î deva olur. Doğrudan doğruya nur-u Kur'an olan mübarek Sözler'in kasd ve işaret edilmek istenildiğini arzettim ve makam-ı tasdikte şimdiye kadar kendisine birkaç Söz'ü de okudum ve imkân buldukça da okuyacağım. Lâyüadd ve lâyuhsa niam-ı Sübhaniyesine mazhar olduğum Allah-u Zülcelal tebareke ve teâlâ ve tekaddes hazretlerine hamd ü şükürden âciz, isyan ile âlûde iken zât-ı üstadaneleri bizi izn-i Rabbanî ile o mübarek münevver Sözler ile irşad edip zulmetten nura çıkardınız.

Taharri-i hakikat ile ömür geçirir iken mukadderat bu âsi biçareyi de beş sene evvel Şah-ı Nakşibend Hazretlerinden Muhammed-ül Küfrevî Hazretlerine doğru açılan tarîk-ı Nakşibendîye idhal eylemişti. Sonra muvakkat bir küsuf neticesi olarak yol kaybolmuş, zulmet ve dikenler içinde kalınmış iken nurlu Sözler'inizle zulmetten nura, girdabdan selâmete, felâketten saadete çıktım.

Elhamdulillahi haza min fadli rabbi

Ferman buyuruyorsunuz ki: "İmanı kurtarmak zamanıdır"⁷⁷.

□ Hulusi

⁷⁵ Barla Lahikası; s.31.

⁷⁶ Barla Lahikası; s.32.

⁷⁷ Barla Lahikası; s.33.

Bu defa bu biçare talebesine ihsan ettiği hediye, gıyabî muhiblerinden Fethi Bey ismindeki komşumuzla okuyorum. Baştan başa mu'cize-i kübra-yı Ahmediyeyi ilân eden Ondokuzuncu Mektub'untahsisen bendelerine irsalı, yeniden hayata avdet etmiş kadar müessir olmuş ve mütalaası rikkat damarlarımı tahrik ederek hayli ciddî göz yaşı akıtmağa vesile olmuştur.

Hulusi

EK 2

Hulusi Yahyagil'den Kadir Gecesi Münacaatı⁷⁸

“Ya Rabbel Âlemin!

Ramazan-ı Şerifin, leyle-i Kadrin, Kur'an-ı Hakimin, İsm-i Azamın, Habib-i Ekrem'in ve al ve ashabının ve sair enbiya-i izam salavâtullahi ala Nebiyyina ve aleyhim Hazeratının, Melaike-i mukarrebinin. Üstad'ımız Bediüzzaman Said Nursî'nin (r.a.) ve müçtehidin, ümmehat-ı müminin olan Ezvac-ı tahiratın rıdvanullahi aleyhim ve aleyhinne ecmain, siddikin, şüheda-ı salihin, evliya-i arifin, meşayih-i kâmilin, ağniya-i şakirin ve fukara-ı sabirinin hürmetine, âcizane kıldığımız namazlarımızı, tuttuğumuz oruçları ve sair ibadetlerimizi lütfunla, kereminle ve fadlınla kabule karin eyle. Bu mübarek ayda kalblerimizde uyandırdığın ibadet ve taat iştiyakını Ramazandan sonra da eksiltmeden devam ettir.

Ya ilahel Âlemin, Hadd-i buluşumuzdan bu ana kadar büyük küçük, şahsi ve içtimai bütün günahlarımızdan ciddi pişmanlık duyarak ve bir daha işlememeye tevfiki senden dileyerek huzur-u izzetine geldik. El açtık, yalvarıyoruz. Bizleri, bütün akraba taallukat ve bütün müminleri mağfiretine mazhar eyle, tevbelerinde sabit eyle, nefse şeytana uymaktan hıfz eyle, hallerimizi hayır ile ıslah ve işlerimizi razı olacağın şekilde güzel eyle.

Ya Ekremel ekrem'in ve ya Erhamerrahimin, afv edicisin, affı seversin, hepimizden, geçmiş büyük ve küçük bütün günahlarımızı mağfiret eyle. Kötülüklerimizi 'Yübeddilullahu seyyiatihim hasenat' sırrına mazhar eyle. Harici ve dâhili din düşmanlarının Müslümanlığa ve İslam âlemine, aziz vatanımıza müteveccih kötü ve mütecaviz niyetlerini kendi aleyhlerine tahvil eyle. Dünyayı saran dinsizlik afetinden İslam âlemini ve yurdumuzu halas eyle. Bu afeti, memleketimizde, içimizde bilhassa gençlerimizde yaymaya çalışanları, şeytandan ders alarak ehl-i imana saldıran zalimleri, 'İnnellahe ala külli şey'in

⁷⁸ A. Özer, Age, s. 359-362; <https://www.facebook.com/nurunbirincitalebesihulusiyahyagil/posts/10152336406698661>

kadir' diyerek izzet ve azametine havale edip, Senin kudretin her şeye yettiğine ve yeterince kati surette inandığımız halde diyoruz ki, 'Ya Rebbena, ya İlahena, ya Nasırane bu zalimlerin şerlerini, zulümlerini izzetine layık bir surette def'u ref' eyle!' "

Ya Erhamerrahimin! Bizleri, bütün ehl-i imanı fakirlik, hakirlik ve borçluluk eleminden ve diğer güç yetmez, tahammül olunmaz, görünür, görünmez her türlü musibetlerden, nefsin ve cinni ve insi şeytanların şerlerinden muhafaza eyle.

Hastalarımıza acil şifalar, borçlularımıza kolaylıkla borçlarından kurtulmalar, bizlere ve evlad ü ahfadımıza ve bütün taallukatımıza ve ehibbamıza ta saat-ı kıyamete kadar, Kur'an'ın sönmeyen nuru altında tarik-i müstakimde hidayete tevfiğ eyle.

Azıp sapanlardan eyleme. Yolcularımıza selametler, alelhusus fariza-i haccı ifaya niyet eyleyen müminlere kolaylıklar halk eyle.

İsrail adı altında mukaddes İslam yurduna yerleştirilen ve Mescid-i Aksa gibi Müslümanların mukaddes yerini işgal eden kavme mukavemet edemeyecek derecede Kur'an ahkâmına yabancı kalıp, dinsizlik rejiminin merhametine sığınacak dereceye düşen Müslüman devlet ve milletlerin kalblerini iman ve Kur'an nuruyla tahkim ve düştükleri bugünkü zelil halden tahlis eyle.

Kıbrıs'taki ve diğer kâfirlerin ülkelerindeki din kardeşlerimize feci ve şeni tecavüzlerde bulunan ehl-i küfrü müşevvikleriyle beraber kahreyle. Ve oralardaki din kardeşlerimizin ve cümlemizin kalblerini muhabbetullah, Muhabbet-i Resûlillah'la takviye ve teshir eyle.

Şu meclisimizden ruh-u Seyyidü'l Mürselini haberdar eyle, bu hayatta ziyaretler ve sünnet-i seniyesine tebaiyetler nasip eyle ve kelime-i mübareke-i münciye olan, 'Eşhedü en la ilahe illah ve eşhedü enne Muhammeden Resulullah' diyerek 'Ve beşşirillezine amenü ve amiliüs'salihât' tebşiratına layık gördüklerinin cümlesine ve yevm-i Haşir'de Liva-i Muhammed'i (a.s.m.) altında cem ederek, şefaât-ı aliyelerine mazhar buyuracağın kullarına bizleri de dâhil eyle.

Ya ilahel âlemin ve ya Hayrennasirin! Bizleri ve Üstad'ımız Bediüz-zaman Said Nursî (r.a.)'ı ve analarımızı babalarımızı ve bütün geçmişle-rimizi meşayih ve üstadlarımızı, Risale-i Nur talebelerini, akraba ve taallukatlarımızı, komşularımızı, derslerimize iştirak edenleri, bizleri sevenleri ve bizlere iyilik edenleri, hayır duada bulunanları, bizden dua isteyenleri ve haksız yere hürriyetlerini kaybeden din kardeşlerimizi ve diğer musibete düşmüşleri, nihayetsiz lütfuna, rahmet ve inayetine mazhar eyle.

Müslüman memleketlerini her türlü afat-ı araziye ve semaviyeden sâri hastalıklardan ve düşmanlarımızı sevindirecek kötü hallerden, tecavüz-kâr medya diliyle ehl-i imanı üzmetten hoşlanan eşrardan ve her türlü şerlerinden

ve bilhassa ist'lerin şerlerinden muhafaza eyle. İdarecilerimizin başlarına akl-ı selim, kalblerine İslamî iman ver ve dine, imana, Kur'an'a hadim eyle. Ve hayırlı işlerinde muvaffak eyle. Asakir-i İslamiyeyi, karada, havada, denizde din düşmanlarımıza galip ve daima mansur ve muzaffer eyle.

Bu duamıza âmin diyerek katılan zevatı ve bütün geçmişlerini dünyada ise selamet, kabirde istirahat, haşirde şefaât, Cennetü'l Firdevs'te ebedi ikamet ve Cemal-i bakemal-i İlahiye ve müşahadeye nailiyetle hakiki ve ebedi mes'ud edeceklerin arasına nihayetsiz rahmetinle idhal edip, nimetini itmam eyle ve bizleri ihlasla yaşat, hizmet-i Nuriye'deyken imanla öldür. Âmin.

Azamet-i Hüda ve icabet-i dua için tekbir: "Allahü ekber, Allahü ekber, la ilahe illallahu vellahu ekber Allahu ekber velillahirhamd" Velhamdülillahi Rabb'il alemin'el Fatih⁷⁹.

EK 3

Hulusî Beyin Şiirleri'nden Seçmeler

Rahmetli Nurlu Albayımıza, şiir yazıp yazmadığını sorduğumda, bazı şiirlerinin olduğunu ifade buyurmuştu. Kaleminden çıkan şu şiirlerinden bahsetmişti. Daha sonraki günlerde bu şiirlerini de tesbit etmek imkânlarını bulmuştuk. Şiirlerinden iki tanesini kıymetli bir yadigâr olarak burada arz ediyorum⁸⁰.

Tasvir-i Hakikat

*Bu Nurlara Bismillâh ile girelim ey kardaşlar,
Bu sözlere hamedederek başlayalım ey yoldaşlar.
Bu bağlara şükrederek biz bakalım ey haldaşlar.
Bu gülleri fikrederek koklayalım ey dindaşlar.*

*Tullâb-ı Nurun elleriyle kurtulacak çok düşmüşler.
Nâşirlerinin dilleriyle dirilecek çok ölmüşler.*

*Selâm olsun hepinize ey Kur'an'ın hâdimleri.
İkram olsun ruhunuza ey Nurların nâşirleri.
İman dolsun kalbinize ey Sözlerin kâtibleri.
Envar dolsun kabrinize ey Nurların şakirtleri.
Tullâb-ı Nurun elleriyle kurtulacak çok düşmüşler.
Nâşirlerinin dilleriyle dirilecek çok ölmüşler.*

*Talebelerin üstadına "Said" derler hem adına.
Bu ümmetin imdadına "Nursî" me'mur irşadına,*

⁷⁹ A. Özer, Age, s. 362; <https://www.facebook.com/nurunbirincitalebesihulusiyahyagil/posts/10152336406698661>.

⁸⁰ http://www.sorularlarisale.com/makale/11101/haci_ibrahim_hulusi_yahyagil.html.

*Nasihatı ihvanına; “Koşun halkın ıslahına,
Nurla gidin yanlarına, dâvet edin ahkâmına.”*

*Tullâb-ı Nurun elleriyle kurtulacak çok düşmüşler.
Nâşirlerinin dilleriyle dirilecek çok ölmüşler.*

*Korkmayınız kıl ü kalden Allah sizi kurtaracak.
Yılmayınız hücumlardan,. Sözler sizi kurtaracak.
Bıkmayınız derd-i gamdan, Nurlar sizi kurtaracak.
Çıkmayınız nurlu yoldan, yoktur başka kurtaracak.*

*Tullâb-ı Nurun elleriyle kurtulacak çok düşmüşler.
Nâşirlerinin dilleriyle dirilecek çok ölmüşler.*

*Birlikleri tevhidlidir, yok bunlarda ayrılık.
Fikirleri teslimlidir, yok bunlarda gayrılık,
Kullukları îmanlıdır, yok bu zümrede azgınlık.
A'mâlleri ihlâslıdır, yok işlerinde bozukluk.*

*Tullâb-ı Nurun elleriyle kurtulacak çok düşmüşler.
Nâşirlerinin dilleriyle dirilecek çok ölmüşler.*

*Üstadları yalnız iken, sırren oldu tenevveret,
Şakirtleri pek az iken, binler oldu bak ne hikmet?
Hâdimleri pek çok iken, Allah verdi Nura nusret.
Bu Hulûsî ber-mûr iken, Allah verdi, şükr-ü ni'met.*

*Tullâb-ı Nurun elleriyle kurtulacak çok düşmüşler.
Nâşirlerinin dilleriyle dirilecek çok ölmüşler⁸¹.*

Talebeniz

Hulûsî

Ezvak-ı Hakikat

*Îmânında kemâl olan zulümlerden ürkmez asla
İhvanında fena bulan zâlimlerden korkmaz asla
Mevcudatta hakkı gören hududundan çıkmaz asla
Bu âlemde Nura eren ezvakından doymaz asla
Her yerde hazırdir Allah, her şeye kadirdir Allah
Ne misli var ne naziri, âmennâ elhamdülillah*

*Mesâibin cümlesinden ancak Allah kurtarıcı
Mehâlikin darbesinden ancak Allah koruyucu
Menâhinin küllisinden ancak Allah saklayıcı
Meâsinin cemiinden ancak Allah bekleyici*

*Her yerde hazırdir Allah, her şeye kadirdir Allah
Ne misli var ne naziri, âmennâ elhamdülillah*

Bak dağlara haşmeti gör, bak âsâra kudreti gör

⁸¹ İhsan Atasoy; *Nur'un Birinci Talebesi, Hulusi Yahyagil*, Nesil Yayınları, İstanbul 2012, s. 293-294; http://www.sorularlarisale.com/makale/11101/haci_ibrahim_hulusi_yahyagil.html.

*Bak bağlara ni'meti gör, bak esrâra hikmeti gör
Bak çaylara sür'ati gör, bak ebhâra vüs'ati gör
Bak canlara cenneti gör, bak envâra rahmeti gör*

*Her yerde hazırdır Allah, her şeye kadirdir Allah
Ne misli var ne naziri, âmennâ elhamdülillah
Derman istersen derdine, gel Kur'an'dan devayı al
İmân istersen kalbine, gel Sözlerden safâyı al
Bürhan istersen aslına, gel derslerden kimyayı al
Umman istersen zevkine, gel nurlardan mânâyı al*

*Her yerde hazırdır Allah, her şeye kadirdir Allah
Ne misli var ne naziri, âmennâ elhamdülillah*

*Girdik Nurun bahçesine ni'metleri tattık hadsiz
Daldık Nurun havzasına elmasları bulduk hadsiz
Vardık Nurun çeşmesine kevserleri içtik hadsiz
Gitik Nurun ravzasına hikmetleri gördük hadsiz*

*Her yerde hazırdır Allah, her şeye kadirdir Allah
Ne misli var ne naziri, âmennâ elhamdülillah
Meslek-i Nur, sâliklere râh-ı hakkı gösteriyor
Üstad-ı Nur tâliblere imân yolu öğretiyor
Şakird-i Nur, muhtaçlara ihlas-ı zevki belletiyor
Nurcu-u muhlis, mü'minlere nurlu Sözler dinletiyor.*

*Her yerde hazırdır Allah, her şeye kadirdir Allah
Ne misli var ne naziri, âmennâ elhamdülillah⁸².*

SEÇİLMİŞ KAYNAKLAR

Atasoy, İhsan; *Nur'un Birinci Talebesi, Hulusi Yahyagil*, Nesil Yayınları, İstanbul 2012. Doğan, Muhammed Ali; *Mektubatı Hulusiyye 1*, İstanbul 2014, s.17-20.

Günaydın, Yusuf Turan; "Tasavvuf Edebiyatında Mektubat", *HECE Aylık Edebiyat Dergisi*, 2006 Ankara, Yıl 10, S.114,115,116.

Nursi, Bediüzzaman Said; *Barla Lahikası*.

Nursi, Bediüzzaman Said; *Kastamonu Lâhikası*.

Nursi, Bediüzzaman Said; *Mektubat*.

Öngören, Reşat; "Mektup", *DİA*, c.29. s.21.

Özer, Ahmet; *Nurların Birinci Talebesi Hulusi Yahyagil*, Işık Yayınları, İstanbul 2008.

Öztürkçü, Mustafa; www.risaleforum.net/bediuzzaman-said-nursi-ve-risale-253/, 26.07.2011.

⁸² İhsan Atasoy; *Age*, s.295-296; http://www.sorularlarisale.com/makale/11101/haci_ibrahim_hulusi_yahyagil.html.

Şahiner, Necmeddin; *Son Şahitler 1*.

Tobi, Hüseyin; *Hacıbey Risale-i Nur'un Birinci Talebesi İbrahim Hulusi Yahyagil*, Şahdamar Yayınları, İzmir 2013.

<http://www.sorularlasaidnursi.com/ibrahim-hulusi-yahyagil/>

<http://www.risaleajans.com/nur-alemi/isparta-kahramani-ibrahim-hulusi-yahyagil>

<https://www.facebook.com/nurunbirincitalebesihulusiyahyagil/posts/10152336406698661>

RESİMLER

Resim 1. Hacı İbrahim Hulusi Yahyagil

Resim 2. Hacı İbrahim Hulusi Yahyagil

Resim 3. Hacı İbrahim Hulusi Yahyagil İzzet Paşa Camii Temel Atma